Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

31ste jaargang 2000/4 (184)
juli - augustus

HORIZON taal

FUTURA: De financiële toekomst van FEL?

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

In dit nummer

HORIZONTAAL, Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 31ste jaargang.

Redactie en administratie: Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00, fax: (03) 233 54 33, E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be, infopagina's: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR
Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55 of ASLK 001-2376527-06; t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie: Guido Van Damme, Ivo Durwael, Eddy Raats, Jo Haazen
Medewerkers: Paul Peeraerts, Wim M.A. De Smet, Jean Pierre VandenDaele, Lode Van de Velde, Emiel Van Damme, Raymond Wylleman, Marc Cuffez, e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

HORIZONTAAL verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Documentatiecentrum

Het Documentatiecentrum van de Vlaamse Esperantobond omvat een bibliotheek met meer dan 1800 titels en 87 tijdschriften over Esperanto, taalproblemen, Esperantologie en Interlinguïstiek. Het beschikt tevens over een eigen WEB-site waarop actuele informatie geregeld wordt aangepast en een INTERNET-aansluiting voor internationale raadplegingen. U kan er terecht alle werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Esperanto op de radio

Er zijn regelmatige radiouitzendingen in het Esperanto. Sommige zijn gewoon via de middengolf te ontvangen, enkele gaan er via de satelliet (Hot Bird of Astra), voor de meeste heb je echter een korte-golfontvanger nodig. Enkele programma's zijn ook via INTERNET (I) te beluisteren.

Station	Dag	Uur	kHz	meter
Havana	zo	*19.30-20.00*	13715	21,87
			13750	21,82
		22.00-22.30	13715	21,87
			13750	21,82
Ĉina R. Int.	D*	*20.00-20.27*	11810	25,40
RAI Int.	za	*20.00-20.20*	9585	31,30
			11740	25,55

via Hot Bird (13° oost) 11446 MHz

Tallinn via internet: www.er.ee/Tallinn

R. Polonia	D*	10.30-10.59	(Hot Bird)	
		15.30-15.55	7275	41,23
		20.00-20.25	7145	41,99
		21.00-21.29	(Hot Bird)	

(De coördinaten voor de progamma's van Radio Polonia die worden uitgezonden via Hot Bird zijn: 13° oost, 11471,5 MHz. Deze programma's zijn ook via INTERNET in realaudio te beluisteren. (www.wrn.org/stations/poland.html)

Vatikaan	zo	21.20-21.29	1530	196
	en feestdagen		5882	51,00
		23.50-23.59	1530	196
	wo/do	21.20-21.29	1611	186
			7250	41,37
			9645	31,10
R.Ö.I.	zo	10.05-10.29	6155	48,74
		13.05-13.29	6155	48,74
	ma	04.05-04.29	6155	48,74

Alle programma's van Radio Öst. Int. zijn ook digitaal te beluisteren via de ASTRA satelliet (19,2° oost) 11141,25 en 12692 MHz en via het internet: http://roi.orf.at.
Slovaka Esperanto-Radio via het net: http://www.home.sk/ww/esperanto/radio.htm

* D = dagelijks
De tijdsaanduiding in cursief zijn volgens UT (= 1 uur bijtellen voor onze wintertijd, 2 uur voor de zomertijd), de andere volgens MET.

De toekomst voorspeld

tussen tendens en toeval

Het Laatste Nieuws vergastte zijn lezers eind december 1999 op een aantal toekomstvoorspellingen die – in de stijl van Nostradamus – heel weinig prettige vooruitzichten te bieden hadden.

Eén ervan betrof de toekomstige situatie van de talen in de wereld. Nuchtere mensen zeggen dan: "We zullen wel zien!" want de geschiedenis leert ons, dat het uitkomen van sommige voorspellingen eerder een kwestie van toeval is dan van helderziendheid of koffiedikkijken. Maar, zijn bepaalde profetieën anderzijds toch niet vaak gebaseerd op tendensen die zich in de tijd van de voorspeller manifesteren of aankondigen? Daarom past het misschien om de huidige situatie en de rol van het Esperanto even in te schatten en kort te schetsen tegen de achtergrond van de tijd waarin het ontstond en de ontwikkelingen waarvan wij nu getuigen zijn. Sinds Zamenhof in 1887 "zijn" taal lanceerde, zijn de communicatieproblemen in de wereld in elk geval eerder toe- dan afgenomen, o.a. door de zogenaamde globalisering en – specifiek in Europa – door het aantal landen dat lid is of wil worden van de Europese Unie.

> Negentig procent van de 6000 talen die de wereld vandaag rijk is, halen het einde van de volgende eeuw niet. Tegen 2050 is Engels de moedertaal van 70% van de wereldbevolking. Enkel de "grote" talen – zoals Spaans of Chinees – blijven bestaan.

Als kind van zijn tijd, namelijk de romantische 19de eeuw met haar geloof in betere tijden op basis van allerlei utopieën (toekomstoptimisme gebaseerd op de industriële revolutie, het socialisme...), dacht Zamenhof dat een gemeenschappelijke, relatief gemakkelijk te leren hulptaal de volken dichter bij elkaar zou brengen en ze tot vredevoller samenleven zou stimuleren dankzij toenemend wederzijds begrip. Voor die tijd was een dergelijk project – spijts het falen van andere hulptaalprojecten – een revolutionair idee, dat effectief bleek te werken en dat tussen de twee wereldoorlogen op heel wat enthousiasme mocht rekenen.

Wie daarbij echter denkt, dat de esperantisten vroeger (en ook nu) één homogeen blok vormden van idealisten met hetzelfde doel, vergist zich of werd verkeerd geïnformeerd.[1] Studie van de Esperantogeschiedenis leert ons, dat er esperantisten zijn die steevast blijven geloven in de "eindoverwinning" van het Esperanto, dat dan vroeg of laat als tweede taal voor alle volken officieel zou worden erkend. Andere Esperantogebruikers daarentegen zien hoe het Esperanto zowel ter linker als ter rechter zijde met turbosnelheid voorbijgestoken wordt door de realiteit van de internationale politiek en door de recente ontwikkelingen in de communicatie-techniek (Internet, automatische vertaalprogramma's, computerspraaktechnologie). De realisten onder hen zweren daarom het Esperanto echter niet af en dat om diverse redenen: het is een uniek, levend (geworden) communicatiemiddel met een eigen (universele) cultuur, een eigen literatuur en vanuit linguïstisch standpunt een aantal interessante kenmerken, wat het tot een bijzonder studie-object maakt van de taalwetenschap – de subdiscipline die plantalen bestudeerd wordt "Interlinguïstiek" genoemd. Daarenboven bezit het Esperanto een heel aparte "ziel", die onbetwistbaar niet in de verbeelding van haar gebruikers bestaat, maar die duidelijk "voelbaar" is bij allerlei internationale ontmoetingen. Een taal en een cultuur om te koesteren dus.

Men zou zich ook de vraag kunnen stellen hoe Zamenhof zelf zou hebben aangekeken tegen de huidige situatie. Zou hij halsstarrig hebben vastgehouden aan "zijn" oplossing voor de wereldwijde communicatieproblemen of zou hij de nieuwe technologieën hebben begroet als mogelijkheden waaraan hij in de 19de eeuw niet eens vermocht te denken? Zou het kunnen, dat hij – niet zonder trots maar met enige weemoed – zijn Esperanto als een kostbare diamant zou bijzetten in de diadeem van de muze Clio en vol geestdrift de mogelijkheden van deze tijd tot de zijne zou maken om zijn ideaal alsnog te verwezenlijken?

Wij mogen alleszins aannemen, dat Zamenhof sowieso de nieuwe ontwikkelingen en de internationale taalpolitiek niet kritiekloos zou hebben omarmd. Vanuit dat perspectief hebben wij, esperantisten van de 20ste en de 21ste eeuw, de morele plicht om alle verschijnselen te rapporteren en zo nodig te ontmaskeren die getuigen van manifest machtsmisbruik om, via de taal (en al haar cultuuruitingen), één bepaald maatschappelijk model (b.v. de "vrijemarkteconomie") via een brute bulldozerstrategie aan de hele wereld op te dringen, waardoor de ongelijkheid in de maatschappij en onder de volkeren alleen maar zal toenemen.

Nog teveel mensen zijn blind voor de manier waarop één cultuur met alle middelen de andere (en niet uitsluitend westerse) culturen wil transformeren tot commerciële eenheidsworst, met als paard van Troje het Amerikaans in al zijn consumptiegedaanten. Men leze dit niet als een kritiek op de volkeren van de V.S. (bij wie men trouwens ook overtuigde Esperantogebruikers vindt), maar als een duidelijk neen aan de "Pax Americana", die alleen het eigenbelang dient. Onze reactie zou trouwens even kritisch zijn, als het om China, Rusland of om het even welke andere natie zou gaan.

Wie daarnaast niet ziet of wil zien dat de zo geprezen gelijkheid tussen alle talen in de Europese Unie (ten koste van miljoenen vertaaleuro's per jaar) al lang een illusie is – in de praktijk tellen alleen het Engels en het Frans! – die moeten we blijven informeren over het gevaar dat dit inhoudt voor de nog bestaande culturen en talen. Het is niet denkbeeldig dat die – zoals in het doemscenario van *Het Laatste Nieuws* – langzaam maar zeker "uit de markt" zouden worden geconcurreerd.

Wie dat niet beangstigend vindt, na onze 20ste-eeuwse ervaringen met de desastreuze ontsporingen van allerlei dictaturen van rechtse en linkse signatuur en van als democratie vermomde systemen, die vormt zelf een gevaar voor datgene wat de voormalige oostbloklanden beweerden te verkiezen boven alle westerse consumptiegoederen: individuele vrijheid en het recht op zelfbeschikking.

Dat de Esperantosprekers van vandaag er in 2050 en zeker in 2100 niet meer zullen zijn, mag hen er niet van weerhouden om de volgende generaties naast een hersteld milieu en een verfijnde democratie ook een wereld na te laten waarin er nog evenveel diversiteit aan talen en culturen zal bestaan. Die diversiteit zal net zo nodig zijn als de verscheidenheid aan dieren en planten om de aarde tot een behouden thuis te maken voor al haar bewoners. Dat is de taak en de plicht van alle hedendaagse en toekomstige pleitbezorgers van het Esperanto.

Bert Boon

1. Aanbevolen lectuur: Ziko Marcus Sikosek: *Esperanto sen mitoj*. FEL, Antwerpen 1999. 312 p. 20,8 x 13,6 cm. Prijs: EUR 22,50 (BEF 908,–) + verzendingskosten. ISBN 90 71205 70 3.

GROETEN UIT CHINA

Op ons aanbod voor een gratis verblijf in China naar aanleiding van de viering van 50 jaar *"El Popola Ĉinio"* kwamen reacties van verscheidene belangstellenden. Zoals gezegd was het echter zo dat wie eerst komt, eerst maalt. De gelukkige werd Agnes Geelen... en hoewel de voorbereiding niet vlekkeloos verliep, raakte ze toch op haar bestemming. In een kaartje schrijft ze: *"Mi klopodis esti digna reprezentanto de FEL, hieraŭ je la solena ceremonio de EPĈ. FEL cetere ŝajnas havi bonegan reputacion eksterlande."*

Demografisch deficit

of het aantal boven het principe

Demografisch deficit... een beetje een raadselachtige titel en niet echt ingeburgerd als begrip, maar wel een bekend fenomeen. Als je er een beetje op doordenkt, wordt de betekenis vrij vlug duidelijk. Het betekent eigenlijk zoveel als de macht (of onmacht!) van het getal of het aantal. En met de nodige aanpassingen kan je het vergelijken met de pedagogische principes of praktijk van de eerste helft (tot twee-derde) van de 20ste eeuw: kinderen zwijgen als grote mensen spreken. Daar was het getal van de leeftijd het beslissende criterium. Iets gelijkaardigs gebeurt, wanneer er talen in het spel zijn. De kleintjes horen niet (je kan ook lezen "hoor je niet"), als er grotere meedoen.

Maar, men zegt dat niet met zoveel woorden. Integendeel, kleintjes mogen wel, alleen... zijn ze wel efficiënt? Je bereikt er geen grote groepen mensen mee, ze zijn niet internationaal gericht, enz. Vooral op cultureel gebied is dat goed zichtbaar. De toevloed van Engelstalige producten – vooral in film, muziek en televisie, maar ook op T-shirts, verjaardagskaartjes, stenen drinkbekers, en andere prullaria die vaak als relatie/verjaardaggeschenkjes worden gegeven – is erg groot, terwijl de andere richting – omwille van de taal – vrijwel geblokkeerd wordt. Waarom krijgt Gerard Depardieu in de openingsfilm van het festival van Cannes, *Vatel*, het verwijt dat hij zo gebrekkig Engels spreekt? Hij is een Frans acteur, de film speelt in een Franse omgeving – het hof van *Le Roi Soleil*, de Zonnekoning... wat kan Franser zijn? Maar omwille van de afzetmarkt moet de film wel in het Engels, want dat verstaat men overal ter wereld...

Als het met het Frans – toch niet echt een kleine taal – zo gesteld is, hoe moet het dan met de middelgrote (het Nederlands)? (Over kleine talen zullen we maar zwijgen, eigenlijk worden die over het algemeen beschouwd als tot de folklore behorend. Ze worden enkel nog in stand gehouden om hun toeristische waarde... Of zie ik het te pessimistisch?)

Gelukkig kunnen goede locale kijkcijfers echter ook voor een internationaal succes zorgen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het programma "De Mol", dat aan tal van buitenlandse zenders werd verkocht en dat in Montreux zelfs een gouden roos – de eerste in de Belgische televisiegeschiedenis – wegkaapte. Steengoed dus, dan gaat het wel – maar het is wel een meevaller dat de taal erin niet echt een rol speelt. Nederlandstalige soaps verkopen zal heel wat moeilijker zijn, ook al zijn ze niet slechter dan de Amerikaanse of Australische. Vreemd is wel dat er klaarblijkelijk geen Franse, Duitse, Spaanse, Italiaanse... soaps te krijgen zijn. Of functioneert de ééngemaakte Europese markt op dat gebied toch minder goed dan men zou mogen verwachten?

Dat het voor het Nederlands op de internationale scene niet altijd vlotjes verloopt, mag blijken uit de ervaring van Tom Lenaerts – één van de presentatoren van de Schalkse Ruiters – die op het scherm de indruk kan wekken in moeilijke situaties altijd op zijn pootjes terecht te komen. Wanneer het in het Engels moet, is zijn branie minder opvallend. Volgens zijn eigen verslag (in de *Laatste Show*) kreeg hij de gelegenheid voor een interview met een bekende Amerikaanse filmster – was het Claudia Schiffer? – het ontsnapt mij even, maar

Van voetbal liggen wij niet wakker, maar de wet van de getallen houdt ons wel bezig. Daarom deze illustratie (op basis van een artikel uit *De Morgen*, 24/5/2000):

Voor weetjes over het Europese voetbalkampioenschap één adres: de officiële website van Euro 2000. Wie die wil bezoeken, moest daar tot voor kort wel Engels, Duits of Frans voor machtig zijn. Geen spoor van het Nederlands, dat toch door 80 procent van de inwoners van de twee organiserende landen – België en Nederland – wordt gesproken. De Europese Voetbalbond verdedigde zich met het argument dat die drie talen de officiële voertalen van de UEFA zijn.
Na protest – o.a. van minister Sauwens – beloofde UEFA dat er weldra ook een Nederlandstalige versie zou zijn.
En inderdaad kwamen er snel twee versies bij, alleen geen Nederlandstalige, maar een Spaanse en een Italiaanse. Technische problemen bleken de oorzaak te zijn waarom de Nederlandse versie op zich laat wachten.
Bij de UEFA ligt men duidelijk niet wakker van de talenkwestie. Gevraagd waarom het Italiaans en het Spaans voorrang kregen op het Nederlands, volgde een kort: *"No reason"* (geen reden). Of toch: Spanje en Italië zijn nu eenmaal grotere voetbalnaties. *"That's the way of the world."*

veel doet het er niet toe. Reeds in het begin van het gesprek wees zijn gesprekspartner hem op een uitspraakfout. In een interview tussen mensen met dezelfde moedertaal zou zoiets niet alleen niet gebeuren, het zou als onacceptabel gedrag worden beschouwd. Verder kan elke taalleraar je vertellen dat, wil je leerlingen ontmoedigen om te spreken, je hen op elke foutje moet wijzen... het is de beste manier om te verhinderen dat iemand een vreemde taal leert... Het is ook een efficiënte methode om de bovenhand in een gesperk of discussie te halen.

Maar dat is nog niet alles. Na drie minuten – Tom had tien minuten tijd gekregen – was schalkse Tom door zijn vragen en zat hij te staren naar de oogverblindende diva. Terecht kan je je afvragen of indien Tom zijn eigen taal had kunnen gebruiken, hij het gesprek niet gemakkelijker had kunnen rekken... of beter, in de hand had kunnen houden. Ongetwijfeld had hij wat dieper kunnen boren, wat doorvragen... Dat is immers de normale gang van zaken, de interviewer leidt, de geïnterviewde volgt. Is dat niet het geval, dan zal zo'n gesprek in normale omstandigheden – lees, wanneer beide sprekers hun moedertaal gebruiken – negatief worden beoordeeld. Hoe trots hij ook mag zijn op het feit dat hij het interview heeft gekregen, uit het resultaat blijkt zijn inferieure positie...

Maar we kunnen nog verder gaan... In de vijftiger, zestiger jaren werd overal in Vlaanderen het ABN gepropageerd. Later verschoof dat naar AN, en hoewel er in kringen van kenners harde discussies plaats hadden over de rol van de Vlaamse variant, was iedereen het er toch min of meer over eens dat er een norm moest zijn en dat dialect en gebrekkige taalbeheersing uit den boze waren. Pas als ze het Nederlands vlekkeloos zouden beheersen, zouden Vlamingen kunnen uitgroeien boven het provincialisme en zich kunnen losmaken van het Frans.

Intussen is Vlaanderen economisch zelfstandig en zelfbewust geworden en hoeft die Nederlandse norm niet zo meer. Vaak hoort men het verwijt dat op de Vlaamse televisie de Brabantse taalvariant te zeer bevoordeligd wordt. Zo worden Westvlaamse en Limburgse sprekers vaak ondertiteld, maar Antwerpse meestal niet. Ook dat is een vorm van taaldiscriminatie.

Maar het is wel vreemd. Om boven het provincialisme uit te stijgen, moest men perfect Nederlands kennen... Om nu boven het provincialisme uit te stijgen, moet je internationaal gaan een daar heb je het Engels voor nodig... een gebrekkig Engels weliswaar. Hoezeer men ook oploopt met de vreemde talenkennis van Vlamingen en Nederlanders, vaak blijft het een soort Nengels, mijlenver verwijderd van de Britse cultuurtaal.

Is er al ooit onderzoek gedaan naar de efficiëntie van de communicatie via het Engels? Een Spaanse studente die in Antwerpen aan de universiteit een (Engelstalige) MBA-cursus volgt, meldt dat in haar groep van studenten vaak misverstanden ontstaan omdat ze de taal niet voldoende beheersen. Daarbij merkt ze op dat Vlamingen soms onterecht vinden dat zij goed Engels spreken, terwijl Spanjaarden geen vreemde talen zouden kennen. Ze verliezen wel uit het oor, dat de eigen taalgebonden fouten in de eigen oren niet zo meteen opvallen. Zo is het voor een Vlaming wel opvallend dat een Spanjaard voor elke begin-"s" een e-tje zet, maar dat de Vlaamse "th" veraf staat van wat het moet zijn, is voor hen niet hoorbaar. Spanjaarden hebben met die klank geen moeite, maar kunnen dus ook perfect horen wanneer ze niet correct wordt uitgesproken.

Dit is geen pleidooi tegen het Engels. Esperantogebruikers zijn nooit tegen een taal, ze zijn voor... en velen onder hen zijn polyglotten in de echte zin van het woord. Maar zij pleiten wel voor gelijkwaardigheid in de communicatie, en die is er niet wanneer de enen hun eigen moedertaal mogen gebruiken en de anderen de moedertaal van hun gesprekspartners moeten gebruiken... want dat leidt tot onevenwicht en ongelijkwaardigheid, ook al zijn de in een inferieure positie gedwongen personen zich niet altijd van dat feit bewust, of erger nog... niet bereid dat feit onder ogen te zien.

Ze pleiten ook voor efficiëntie en vragen dat meer resultaat voor minder inspanning, ook in het onderwijs, erkend zou worden. En tenslotte pleiten ze ook voor democratie in die zin dat zwakkeren niet gedwongen worden om boven hun mogelijkheden te presteren om aan de bak te kunnen komen.

Guido Van Damme

In de pijplijn...

een eerste overzicht van het cursusaanbond

Zoals gebruikelijk wordt het septembernummer van *Horizontaal* weer een informatienummer dat ruim verspreid zal worden. In september begint immers weer een nieuw werkjaar met – laat ons hopen – tal van nieuwe cursussen. Aan de groepsverantwoordelijken richten wij dan ook een oproep om de cursus van hun club of in hun gemeente zo goed mogelijk voor te bereiden en ons zo vlug mogelijk concrete en gedetailleerde informatie daarover te bezorgen.

Maar ook de lezers hebben een taak. Maak zoveel mogelijk bekend dat dit nummer eraan komt. Vraag vrienden, kennissen en anderen naar hun concrete belangstelling en speel hun adres door aan de clubsecretaris of aan FEL.

Het is natuurlijk dwaas om nostalgisch naar het verleden te kijken, maar het is toch goed om het volgende te overwegen. In de dertiger jaren waren er tal van cursussen waar heel veel mensen naar toe kwamen. Van die grote aantallen blijven er nu nog altijd sporen zichtbaar. Ook wij moeten zaaien voor de toekomst. Enkel met nieuwe belangstellenden en nieuwe cursisten die de taal ook echt leren, is de toekomst van het Esperanto veilig te stellen.

Alhoewel de gegevens nog niet volledig zijn, geven we al een summier overzicht van de Esperantocursussen die voor het volgende werkjaar gepland zijn. Gegadigden kunnen terecht in deze gemeenten:

Antwerpen: in het kader van het stedelijk avondonderwijs is er een cursus over drie jaar (1 jaar elementaire kennis, 2 jaar praktische kennis) op dinsdag- en donderdagavond. Kostprijs: 3900,– BEF, maar bepaalde categorieën (bv. leerlingen jonger dan 18 en werklozen) betalen slechts 300,– BEF.

Antwerpen: conversatiecursus, om de veertien dagen, op dinsdag morgen. Prijs: 200,– BEF per les.

Brasschaat: cursus in het kader van de seniorenwerking, vrijdagvoormiddag. Het gaat hier om een gemengde beginners- en vervolgcursus. De oude groep gaat voort, maar nieuwkomers kunnen aansluiten en worden speciaal begeleid.

Brugge: organiseert een cursus over twee jaar., nadere details volgen.

Gent: De club kan een cursus inrichten als er voldoende belangstelling voor is. In principe kiest ze voor een korte cursus van een tiental lessen.

Hasselt: Voorlopig is er geen cursus gepland, maar in geval er door infodagen belangstelling blijkt, is alles in gereedheid om er meteen één te starten.

Kalmthout: Indien de mogelijkheid zich voordoet, wordt een cursus ingericht in samenwerking met één of meerdere locale culturele verenigingen.

Kortrijk: De mogelijkheden van een cursus worden onderzocht.

Leuven: Op woensdag 18 oktober 2000 is een info-avond gepland, het weekend daarna (21 en 22 okt.) is er een snelcursus, en op 25 okt. start de gewone beginnerscursus.

Londerzeel: Hier zijn twee cursussen voorzien, voor gevorderden op dinsdag vanaf 19 september en voor beginners op donderdag vanaf donderdag 21 september.

Oostende: Oostende richt vanaf september weer een leesgroep en een conversatiecursus in. Over een eventuele beginnerscursus werd nog geen beslissing genomen.

Turnhout: Cursus ingericht door Dinamo/De Warande, op dinsdag van 9 tot 11 uur. Cursus op twee niveaus: beginners en gevorderden.

Officiële Esperantocursus in Tienen

Door de herstructurering in het avondonderwijs hebben scholen meer speling in de cursussen die zij organiseren. Het Provinciaal Instituut voor Hoger Onderwijs in Tienen heeft plannen om een cursus Esperanto in te richten. Daarvoor zijn ze op zoek naar een gediplomeerde leerkracht (D-cursus of pedagogisch diploma).

Nadere informatie kan je krijgen bij Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46 of Paul Kempeneers, Leuvense steenweg 43-45, 3300 Tienen.

Clubtribune

Traditie en restauratie

Opnieuw Limburgse dag

Ook in 2000 blijft Limburg trouw aanknopen met de traditie van de "Limburgse Dag". Dit jaar heeft hij plaats op 26 augustus in het grensplaatsje Hamont. Op het programma staan in ieder geval een ontvangst op het gemeentehuis en een toeristisch bezoek aan de trappistenabdij van Achel, maar er zijn nog tal van andere punten. Ongetwijfeld kan iedereen er zijn gading vinden.

Kostprijs: BEF 900,– (BEF 700,– voor kinderen tot 12 jaar). Inschrijven uitsluitend door overmaken van het juiste bedrag op rekening 001-2366692-65, met opgave van het aantal volwassenen en het aantal kinderen.

De Esperantoclub van Ceska Trebova (Tsjechië), willen op een vrolijke en ongewone manier het echte nieuwe millennium (dat dus in 2001 begint!) binnenstappen. Tijdens een plechtige afscheidsavond voor het oude millennium organiseren de clubleden een brievenavond. Stuur daarom tot eind november 2000 een mooie briefkaart met gelukwensen. Eén van de inzenders wordt uitgeloot en mag een week lang gratis komen logeren in de stad. (De reiskosten zijn wel ten laste van de gelukkige!) Elke inzender ontvangt in ieder geval als antwoord een mooie Esperanto-briefkaart.

Zend de kaart aan onderstaand adres:
Anna Pistorova,
Nove nam. 1746,
Cz - 560 02 Ceska Trebova.

In zijn oude glorie herseld

Op zaterdag 9 september a.s. vindt even over de Vlaams-Nederlandse grens in Bergen op Zoom de heronthulling plaats van het Esperanto-monument aldaar, dat op kosten van de gemeente en met een bijdrage van de vereniging "Esperanto-Nederland" grondig wordt gerestaureerd. Het monument, dat zijn bekendheid deels te danken heeft aan het feit dat het op 29 juli 1933 door Lidja Zamenhof werd onthuld, bevindt zich nu nog in een staat van verval ten gevolge van de weersinvloeden over een periode van 67 jaar, vernielingen tijdens de Tweede Wereldoorlog en gebrekkig onderhoud. De gemeente hecht veel waarde aan het cultuurhistorisch belang van het monument en heeft op eigen initiatief besloten tot een grondig en definitief herstel.

De heronthulling in het mooie groen aan het "Bolwerk" zal geschieden door dr. Louis Zaleski-Zamenhof, kleinzoon van de auteur van het Esperanto en neef van Lidja Zamenhof, die in 1942 in het kamp Treblinka is omgekomen. De onthulling zal ook worden bijgewoond door de inmiddels 90-jarige ontwerper van het monument, de destijds in Bergen op Zoom wonende en werkende Italiaanse terrazzo-kunstenaar Mario Santuz, die speciaal uit Italië zal overkomen. Een kleine afvaardiging uit de Esperanto-beweging is door de gemeente naar het middeleeuwse Markiezenhof uitgenodigd om het monument zelf en het Esperanto in twee voordrachten in een historisch perspectief te plaatsen. Andrzej Pettyn, journalist en publicist uit Polen, zal voor de onthulling ingaan op Lidja Zamenhof, terwijl Osmo Buller, directeur-generaal van UEA, aan het slot het Esperanto in de wereld van vandaag zal toelichten.

Het is buitengewoon interessant te zien hoe een geheel buiten de Esperanto-beweging staande instantie dit initiatief genomen heeft en, met financiële en organisatorische hulp vanuit de beweging, deze manifestatie voor niet-esperantisten organiseert. De Nederlandse en Vlaamse Esperanto-organisaties hebben hier een gouden kans om dit gemeente-initiatief aan te vullen met een eigen gezamenlijk programma in Bergen op Zoom, dat bovendien op 9-10 september zijn cultureel weekeinde viert.

Wim Jansen

Nieuw bestuur in Oostende

Op 2 juni werd bij La Konko, de Esperantoclub van Oostende, een nieuw bestuur gekozen. Na 13 jaar vond Raymond Wylleman de tijd gekomen om de fakkel van voorzitter aan een jonger iemand over te dragen. Wel blijft hij actief in de club als ondervoorzitter.

Als nieuwe voorzitter werd Else Huisseune gekozen. Zij zal samen met Marc Cuffez (secretaris) en Georgette Wylleman (penningmeester) de club een nieuw elan proberen te geven.

Briefwisseling voor de club blijft men best sturen naar de secretaris: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende; briefwisseling die specifiek bedoeld is voor de voorzitter of de penningmeester kan worden gestuurd aan: Else Huisseune, Stuiverstraat 35, 8400 Oostende.

De kleine prins in Vlaanderen

Antoine de Saint-Exupéry is altijd een beetje een mysterieus auteur geweest. Zowel zijn "Kleine Prins" is een poëtisch, maar wazig verhaal, terwijl ook hijzelf met geheimzinnigheid omringd is. Tijdens de tweede wereldoorlog verdween hij immers spoorloos met zijn vliegtuig van de aardbodem. Intussen werd zijn militair identificatieplaatje teruggevonden in de Middelandse zee, en ook het wrak van zijn vliegtuig zou gelocaliseerd zijn.

"De Kleine Prins" blijft echter even geheimzinnig. Het staat nu ook zo goed als vast dat een Esperanto-poppentheater in december Vlaanderen zal aandoen met een voorstelling van "De Kleine Prins". Deze voorstelling was tijdens het Wereldcongres in Berlijn (1999) één van de culturele programmapunten. Vele congresgangers kregen echter niet de gelegenheid om het te zien, wegens te weinig plaats in de (nochtans veel te grote) zaal en een onvoldoende programmatie – het stuk had gerust enkele keren opgevoerd kunnen worden.

De Vlaamse deelnemers die het gemist hebben, krijgen dus een tweede kans. Er wordt een tournée door Vlaanderen voorzien waarbij de belangrijkste clubs worden aangedaan. Het zou goed zijn wanneer clubverantwoordelijken van clubs die in elkaars nabijheid liggen nu reeds onderlinge afspraken maken om de voorstelling samen te plannen. Het is een uitgelezen programmapunt waarrond de Zamenhofdag kan worden georganiseerd.

Ook naar andere culturele kringen kunnen wij deze voorstelling nuttig gebruiken. Dank zij de recente vindingen in verband met Antoine de Saint-Exupéri, staat alles zelfs internationaal in de belangstelling. We kunnen die belangstelling benutten als trailer voor het Esperanto. gvd

Zij die gaan sterven...

De ervaring leert dat in geval van erfenis een groot deel van de erfenis verdwijnt aan successierechten, maar vooral ook aan diverse notariskosten. Bijvoorbeeld, als er een huis moet worden verkocht zijn er kosten van beschrijving, verkoop, diverse aankondigingen, enz.

Daarom is het misschien zinvol dat mensen die overwegen de Vlaamse Esperantobond in hun testament op te nemen contact opnemen met het bestuur om samen naar een juridisch correcte formule van schenking te zoeken – daardoor kan een aantal van de kosten worden verminderd en kan tevens aan de erflater zolang hij of zij nog leeft, toch "veiligheid" worden gegarandeerd

Noteer dat het niet noodzakelijk om grote bedragen hoeft te gaan. Ook kleinere dingen, die voor buitenstaanders niet zo waardevol lijken, maar voor de beweging wel belangrijk kunnen zijn, zijn het vermelden waard, (bijvoorbeeld een archief, een boekencollectie, enz.). Zowel die dingen via testament toewijzen als het op de hoogte brengen van het bestuur dat de Vlaamse Esperantobond testamentair begunstigd werd, kunnen een correcte afwikkeling vergemakkelijken.

Het statuut van de Vlaamse Esperantobond bepaalt dat de voorzitter maximum 5 jaar onafgebroken mag aanblijven. Flory Witdoeckt, tot voorzitter verkozen in 1996, mag dus in februari 2001 niet herverkozen worden. De secretaris, Ivo Durwael, oordeelt dat hij al te

Vernieuwing

Jonger bestuur voor Vlaamse Esperantobond

lang in het bestuur een spilfunctie heeft bekleed en vreest voor verstarring. Daarom wil ook hij zich in 2001 uit het bestuur terugtrekken. Naast de voorzitter moet er dus ook een nieuwe secretaris worden gevonden. De Algemene Vergadering kiest eigenlijk alleen een voorzitter en een bestuur. Daarna worden de bestuurstaken door de gekozenen zelf onderling verdeeld en toegewezen.

Het oude bestuur isuitgeteld...

Zowel Flory Witdoeckt als Ivo Durwael willen hun ervaring en kennis doorgeven. Vooral voor het secretariaat zou het zinvol zijn als er iemand nu al kennis maakt met de diverse taken. Het secretariaat kan zelfs waargenomen worden door twee personen. Daarom moet er vanaf nu worden uitgekeken naar personen, die zich willen voorbereiden op een belangrijke bestuursfunctie.

Heb je interesse voor een bestuursfunctie bij de Vlaamse Esperantobond, stel dan nu alvast je kandidatuur... Verkiezing in februari 2001.

Van de voorzitter wordt verwacht dat zij of hij het bestuur, de beheerraad en de algemene vergadering regelmatig bijeenroept en de vergaderingen leidt. De voorzitter is vnl. de persoon, die de beweging vertegenwoordigt naar buiten. De voorzitter neemt ook initiatieven naar de lokale afdelingen, zodat de Vlaamse Esperantobond, met de hulp van het Esperantocentrum, als coördinator en overkoepelend orgaan wordt ervaren.

Terwijl van de voorzitter verwacht wordt dat zij of hij initiatieven neemt is de secretaris meer een uitvoerder. De secretaris verzorgt de briefwisseling van de vereniging. Zij of hij verzendt uitnodigingen voor de vergaderingen, stelt de dagorde op, maakt verslagen en zorgt voor de uitvoering van de besluiten of zorgt voor opvolging van aangegane verbintenissen van andere bestuursleden. De secretaris zorgt ook voor de praktische verplichtingen als vzw: publicaties in het staatsblad, deponeren van ledenlijsten, aankondigingen en verslagen van activiteiten voor Volksontwikkeling en de Provinciale Cultuurdienst enz. Dit laatste gebeurt trouwens in samenwerking met het Esperantocentrum.

Natuurlijk kunnen de bestuursleden de taken anders verdelen. Essentieel voor een goed bestuur is een ploeg te vormen van mensen, die vlot kunnen samenwerken en doen wat ze beloven. Vanaf nu kan je je aanmelden als kandidaat bij één van de huidige bestuursleden (Flory Witdoeckt, Johan Van Eenoo, Eddy Raats, Roland Rotsaert, Walter Van de Kieboom). Maar even belangrijk is suggesties te doen van mensen, die aanspreekbaar zijn voor een bestuursfunctie.

... en verdient ... een bloempje!

Eĉ en aŭtovico restu al vi iom da espero...

In deze aflevering vindt u een reeks zinswendingen en uitdrukkingen die betrekking hebben op het thema "hoop", een gemoedstoestand die bij elke esperantogebruiker uiteraard leeft. Verder komt het tweede deel van twee artikels die we in het vorig nummer aangesneden hebben, nl. over de *"iloj"* van onze *aŭtomobiloj* en over de (soms) delicate *de/da* kwestie. En we ronden af met een kleine vertaaloefening.

LA ESPERO

Het begrip "hoop"

Hoop doet leven, Kiu esperas, vivas.

Wat is "hopen"? *Kio estas "esperi"? Difino el PIV: Atendi, kun fido, la realiĝon de tio, kion oni deziras.*

Dikwijls is de hoop sterker dan de wanhoop.

Ofte la espero estas pli forta ol la malespero.

Hoop koesteren

We leven, verkeren in de hoop, dat alles goed afloopt.

Ni vivas en la espero, ke ĉio bone finiĝos.

Staan we voor een probleem, dan kunnen we de hoop koesteren snel een oplossing te vinden.

*Starante antaŭ problemo, ni povas **havi esperon**[z], flegi la esperon, rapide trovi solvon.*

We kunnen ook al onze hoop op iemand stellen.

*Ni povas **meti** nian tutan esperon **sur** iun.*

Goede afloop

Valt het ons een beetje mee, dan is onze hoop vervuld, bewaarheid.

*Se ni estis bonŝancaj nia espero **realiĝis, efektiviĝis**,*

Gelukkig, daar komt de verhoopte hulp.

*Bonŝance, feliĉe, jen venas la **esperata** helpo.*

Die komt helemaal als een verrassing: "niet verhoopt, niet gedroomd".

Ĝi venas tute surprize: ne esperite, ne sonĝite[z].

Zoveel succes hadden we misschien niet verhoopt.

Eble tiom da sukceso ne estis esperata **(de ni)**

Dat is méér dan wat we durfden verhopen.

*Tio estas pli ol ni **kuraĝis** esperi.*

Hoopvol, hoopgevend

Soms volstaat een lichtstraal van hoop om te blijven hopen, om de hoop te behouden.

Lumstrio (lumradio) de** espero sufiĉas por plu esperi, por **gardi esperon.

Een vonkje hoop volstaat om alles rooskleurig te zien.

Fajrero da espero sufiĉas por vidi ĉion rozkolora.

Zelfs een bleke lichtstraal volstaat om de hoop te voeden, te koesteren, levend te houden

Eĉ pala lumradio sufiĉas por nutri, flegi la esperon.

We letten op het kleinste hoopgevend teken.

*Ni atentas la plej etan **esperigan** signon.*

Dat geeft ons nieuwe, goede hoop.

*Tio donas al ni novan, bonan esperon / **grandajn esperojn*** (het meervoud *esperoj* is heel gebruikelijk).

Ook een veelbelovend toeval kan ons opnieuw goede hoop geven.

***Ankaŭ multesperiga (esperdona)** hazardo povas redoni al ni bonan esperon.*

Het is algemeen bekend dat voor een optimist elke aanwijzing hoopvol is!

*Estas sciate, ke por optimisto, ĉia indiko estas **riĉa je** esperoj!*

Hopen en wanhopen

Als de twijfel ons te pakken krijgt gaan we beurtelings hopen en wanhopen.

*Kiam dubo kaptas nin, ni komencas **alterne** esperi kaj malesperi.*

Dan leven, schommelen, zweven, drijven, dobberen we tussen hoop en vrees.

*Tiam **ni vivas, balanciĝas, ŝvebas, flosas, drivas** inter espero kaj timo (malespero).*

Dan leven we op hoop van zegen ...

*Tiam ni vivas esperante la **plejbonon** ...*

Opgave 1: *La espero.*

Vertaal volgende aforismen over de hoop. (Voorbeeldvertaling *enfine*)

a) De optimist beweert dat wij in de beste wereld leven die er bestaat en de pessimist vreest dat dit waar is. (James Branch Cabell)

b) Hoop wordt geboren uit vrees voor de toekomst. (Georges Braque)

c) Gezegend is hij die niet hoopt, want hij zal verrast worden(!). (Gilbert K. Chesterton)

Interludo 1: *La vokalviruso*

Aĉa viruso englutis ĉiujn vokalojn de mia programo. Ĉu vi kapablas religi miajn frazojn?

1. N- v-v-s -n l- -sp-r-, k- ĉ-- b-n- f-n-ĝ-s.
2. -st-s sc--t-, k- p-r -pt-m-st- ĉ-- -nd-k- -st-s r-ĉ- j- -sp-r-j.
3. L-mstr-- d- -sp-r- s-f-ĉ-s p-r g-rd- l- -sp-r-n
4. K--m d-b- k-pt-s n-n, n- k-m-nc-s ŝv-b- -nt-r -sp-r- k-j t-m-.

La iloj de niaj aŭtomobiloj (2)

In de vorige aflevering hebben we een hele reeks *iloj* besproken die in een auto te vinden zijn. Hier dan een tweede vracht.

***Akcelilo* – het gaspedaal.**
Akceli betekent versnellen, bevorderen. Mooie bepaling uit PIV:

> *Pedalo regulanta la kvanton*
> *da allasata benzino kaj sekve*
> *la rapidecon de la motoro*

(geheugentest: deze definitie herhalen terwijl afwisselend één of twee regels afgedekt zijn!)

N.B. Een *partikloakcelilo* is een deeltjesversneller. Dit reusachtige ding staat goed in het teken van de *akcelado de la historio*, de versnelling van de geschiedenis, die erop wijst dat alles steeds vlugger gebeurt.

***Kluĉilo* – de koppeling**
Kluĉi is koppelen (machine, motor), niets te maken met het Nederlandse "klutsen" (Esperanto? zie verder 1) maar wel met het Engelse "clutch". ***Kluĉi*** *estas:*

> *Kunigi per iu meĥanismo*
> *la motoron de maŝino kaj*
> *la organojn, kiujn ĝi devas movi.*

Geheugentest: *Kio estas kluĉi?*
Kluĉilo is een *sistemo aŭ peco servanta por kluĉi*, een koppeling (een set tandwielen b.v.).
Niet te verwarren met ***kupli:***

> *Funkciigi kune du similajn partojn*
> *de maŝino aŭ du maŝinojn, por*
> *unu sama komuna laboro.*

Ekz. kupli du motorvagonojn, kuplitaj radoj de lokomotivo.
En wat is dan het koppelingspedaal? (2)
en de versnellingspook (3)?

1. *batkirli*, van *bati*, slaan en *kirli*, roeren.
2. *kluĉopedalo*
3. *kluĉostango, kluĉolevilo*

Men spreekt ook wel van de *rapidumstango* (want *la rapidumo* is de versnelling van de motor) of nog van de *levilo de la rapidumŝanĝo*. De *rapidŝanĝilo* zit volgens PIV in de motor zelf.

Opgave 2: *Akceli, kluĉi, kupli*
Vertaal de drie definities en probeer ze dan vlot terug te vertalen!

Stirilo, stirrado
Zeer algemeen: het stuur, de stuurinrichting is *la stirilo*; meer bepaald het stuurwiel: *la stirrado.*
Vraag: Wat is het verschil tussen *stirado* en *stirrado*? (zie *enfine*)
Rondom de stuurinrichting vindt men o.a. de handels voor de ruitenwisser (Esperanto? zie verder 1), voor de richtingaanwijzer (2) en voor de verlichtingsschakelaar (3)

1. *leviloj de la viŝilo, glacoviŝilo de la antaŭa glaco (de la ventoŝirmilo);*
2. *ĝirindikilo;*
3. *lumŝaltilo.*

La instrumentpanelo
Op het dashboard zitten o.a.:
de kilometerteller (1) de verwarming (2) of beter: de ventilatieknop (3) waarmee je ook de ventilator kunt aan- en afzetten (4).
Ventileren = *ventoli:*

> *refreŝigi la aeron en fermita spaco,*
> *produktante aerondon aŭ*
> *enblovigante eksteran aerfluon.*

1. *la kilometrokomputilo aŭ kilometro-registrilo.* (*Komputi* betekent berekenen, meten met een toestel en ook: op de computer werken).
2. *la hejtilo*
3. *la aerumbutono*
   N.B. *aerumi litaĵon, ĉambron, vestojn, tekston,* = luchten, verluchting *aerumado, ventolado de tunelo*
4. *en- kaj elŝalti la ventolilon*

Verder hebben we nog:

de rugleuning	*la dorsapogilo*
de luidsprekers	*la laŭtparoliloj*
de achterklep	*la kofrokovrilo*
de bagageruimte	*la pakaĵospaco*

en in de motor:

de/het luchtfilter	*la aerfiltrilo*
de knalpot	*la mallaŭtigilo, la dampilo*
de gasuitlaat	*la gasellasilo (gas-el-las-ilo)*

Nog een mooie definitie uit PIV, om zich eens in te prenten door afwisselend één of meer regels af te dekken: ***Dampilo:***

> *Aparato tubforma,adaptebla*
> *al la gasellasilo de aŭto aŭ*
> *al la tubo de pistolo,*
> *por obtuzigi la eksplodsonon*

Opgave 3: De definities van *ventolilo* en *dampilo* vertalen en ze dan leren vlot terugvertalen.

N.B. *obtuza* = dof, gesmoord

Als laatste dan:

de schokbreker — *la skusorbilo*
(*ilo, kiu sorbas la skuojn*
die de schokken opslurpt, in zich opneemt)

Uiteraard zijn er ook *iloj* waarvan de naam niet met *-ilo* is gevormd! O.a.:

de bumper	*la bufro*
de rem	*la bremso*

En we eindigen met een bravourestuk: wat is een motorrijtuigverzekeringsbewijs? Gewoonweg...
asekurilo por motorveturilo.

Geachte leden,

Door de samenwerking met onze telecompartner “United Telecom” heeft onze vereniging de voorbije maanden aanzienlijke besparingen kunnen realiseren op de telecommunicatiekosten van het administratief centrum te Antwerpen.

Via hen telefoneren en faxen wij goedkoper :

Interzonaal aangrenzend tot 38%
Interzonaal tot 72%
Naar Gsm : 21%
Internationaal tot 92%

Nu we de voordelen zelf aan den lijve hebben ondervonden, hebben we kunnen bekomen dat ook onze leden van deze lage tarieven kunnen genieten.
Sterker nog : United Telecom zal onze vereniging steunen door bijkomend 3% van het gezamenlijk door de leden gebelde volume over te maken op onze rekening.

Dus jullie, de leden, besparen aanzienlijk op jullie telefoonrekening en bij elk telefoongesprek steunen jullie indirect onze vereniging financieel.

Het lijkt ons absoluut de moeite om dit uitzonderlijke aanbod met de nodige aandacht te bekijken.

Paul Peeraerts

Enkele concrete voorbeelden:

	PIEK		DAL	
	Prijs/min	Besparing	Prijs/min	Besparing
Interlokaal (interzonaal aangrenzend)	1,56	tot 38%	0,83	0%
Interzonaal	3,25	tot 72%	1,98	tot 66%
Naar GSM	10,50	21%	6,61	0%
Nederland, Frankrijk, Duitsland, UK	4,98	67%	3,98	63%
Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Ierland, Spanje, Zweden, Noorwegen, Finland	7,48	62%	6,72	48%
USA, Canada	4,98	75%	3,98	80%
…				

Prijzen in Bef. Exclusief BTW ; GEEN inbelkosten of opstartkosten.
Een gedetailleerde prijslijst wordt opgestuurd.

Wie is United Telecom?
United Telecom is een belgische onafhankelijke telecom service provider die sinds geruime tijd de vaste telecompartner is van duizenden bedrijven en particulieren in België. (JBC, Karcher, Brabantia, Bopack, Foster Parents, Vacansoleil, Yoplait, ESPERANTO om maar enkele bekende klanten te noemen)

Is het aanbod van United Telecom ook iets voor U?
Jawel, indien u een Belgacom aansluiting heeft en u telefoneert of fax regelmatig interzonaal, internationaal of naar GSM.
U behoudt uiteraard uw telefoonnummer.

Zijn er nog bijkomende kosten?
NEEN, er zijn geen installatie of aansluitingskosten of welke andere kost dan ook; enkel de effectief gevoerde gesprekken worden afgerekend op basis van een volledig gedetailleerde factuur.

Welke zijn mijn risico's?
Geen. U kan op elk moment uw "gratis toegang" zonder kosten schriftelijk opzeggen.

Wat moet ik doen om van dit aanbod gebruik te kunnen maken?
U moet enkel de service-overeenkomst, volledig ingevuld aan beide zijden, **terugsturen** naar: **United Telecom, Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar**

United Telecom zorgt er dan voor dat de goedkopere gesprekken automatisch door Belgacom naar het netwerk van United Telecom worden doorgestuurd en afgehandeld.

Samengevat : Zelf veel minder betalen voor hetzelfde produkt en tegelijkertijd uw vereniging financieel steunen zonder dat er iets wijzigt.

Voor bijkomende vragen kan u steeds terecht op het nummer :
016/44.92.31 tijdens de kantooruren.

UNITED
TELECOM

Vlaamse Esperantobond

COMMUNICATIE SERVICE - OVEREENKOMST

Tussen United Telecom, Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar enerzijds en anderzijds :

Naam:...Voornaam: ....

Straat :.. N° : ....

Postcode : .... Stad : ....

Nationaliteit : .... Taal : ❑ NL ❑ FR ❑ Eng

Geboortedatum :......................... E-mail :...

wordt het volgende overeengekomen :

1. Door het ondertekenen van dit document verwerft de klant het recht deel uit te maken van de telecommunicatie gebruikersgroep van United Telecom aan voordelige tarieven zowel interlokaal, interzonaal, internationaal als naar Gsm.
2. United Telecom verklaart dat voor deze service GEEN aansluiting of abonnementsgelden verschuldigd zijn.
3. Deze overeenkomst wordt gesloten voor een onbepaalde duur, vanaf de datum van ondertekening **en kan ten alle tijde door beide partijen zonder opzegtermijn per aangetekend schrijven worden opgezegd.**
4. De klant verklaart kennis genomen te hebben van de algemenen voorwaarden en van de tarieven en aanvaardt deze.
5. De fakturen zijn betaalbaar via domiciliëring.

Opdracht tot domiciliëring van betalingen

Ik, ondergetekende, rekeninghouder die de facturen betaalt, verzoek United Telecom , Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar, identificatienummer BE00441.782.639 , om vanaf heden en tot uitdrukkelijke herroeping, alle facturen te innen door debitering van onderstaande rekening.

Opgemaakt te .... op ..../ ..../ 2000

Handtekening :

Toelating voor de activatie van DE PRESELECTIE

Ik geef de toelating aan Belgacom om de dienst van de operator transporteur met carrier select code 1510 te activeren voor de telefoonnummers hieronder vermeld.
Deze activatie laat me toe om voor bepaalde oproepen gebruik te maken van de telefoondienst van de transporteur 1510 .

INFORMATIE KLANT

Bedrijf : .... BTW-nr : ....

Naam:.. Voornaam: ....

Straat :... N° : ....

Postcode : .... Stad : ....

Lijst van de nummers die gebruik kunnen maken van de preselectie van de operator transporteur 1510 :

Lijn 1 ______/____________ Lijn 6 ____________/___________
Lijn 2 ______/____________ Lijn 7 ____________/___________
Lijn 3 ______/____________ Lijn 8 ____________/___________
Lijn 4 ______/____________ Lijn 9 ____________/___________
Lijn 5 ______/____________ Lijn10 ____________/___________

Klantennummer Belgacom:(dit wordt altijd vermeld rechts bovenaan op uw Belgacom factuur)

									/		

Algemene voorwaarden :
Ik verklaar dat ik met Belgacom een overeenkomst heb gesloten omtrent de telefoonaansluiting waarvoor de activatie gevraagd wordt. In mijn hoedanigheid als contractant ben ik gerechtigd om in te stemmen met een activatie van de preselectie van de transporteur 1510 op voormelde aansluiting.

De activatie van de preselectie van de transporteur 1510 zal tot gevolg hebben dat bepaalde oproepen* niet langer afgehandeld worden via het telecommunicatienetwerk van Belgacom, maar via het telecommunicatienetwerk van de transporteur 1510 . De transporteur 1510 zal de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de afhandeling en de facturatie van deze oproepen.

Deze activatie van de preselectie van de transporteur brengt de opheffing met zich mee van elke preselectie van de transporteur die voordien op mijn lijn geactiveerd werd. Indien er reeds een preselectie van de transporteur op mijn lijn geactiveerd was, vraag ik aan Belgacom met de ondertekening van deze toelating om de levering van de diensten door de reeds geselecteerde transporteur te beëindigen en verklaar ik dat ik zelf alle contractuele verbintenissen ten aanzien van deze transporteur nakom.

Datum : Handtekening : Naam + Functie :

Interludo 2: *Vortparoj*

Ĉiu vorto el la ĉi-suba grupo A rilatas al vorto de la grupo B. Formu la parojn!

A *1 pedalo, 2 akceli, 3 kunigi, 4 stirstango, 5 ĝiri, 6 ventoli (1), 7 ventoli (2), 8 gasellaso, 9 dampi, 10 sorbi, 11 bufro, 12 bremso, 13 aerondo, 14 skuo, 15 dorsapogilo, 16 kirli, 17 dampilo*

B *a vojkruciĝo, b aerfluo, c obtuzigi, ĉ plirapidigi, d trafiklumoj, e tertremo, f biciklo, g spongo, ĝ seĝo, h piedo, ĥ ovojn, i aerumi, j pistolo, ĵ kupli, k ŝoko, l polucio, m sufokiĝi.*

(solvoj enfine)

GRAMATIKO: *DE / DA* (2)

In de vorige aflevering hebben we het gebruik van *da* schematisch als volgt voorgesteld:

maat hoeveelheid	DA	onbepaald geheel

Zo kun je b.v. losse thee kopen in een papieren zakje (*sako da teo*). Maar, als je vreest dat het zakje in de bus zal platgedrukt raken, neem je liever een dóósje en niet een zákje thee mee. Het gaat dan niet meer om de hoeveelheid van het onbepaald geheel maar om een zaak: een zakje of een doos. De *da*-regel gaat in dit geval niet op zodat we hier niet *da* maar wel *de* gebruiken:

*ne **sako** de teo sed **skatolo** de teo*

Een probleem ontstaat dus soms als het eerste lid van deze structuur een woord is dat kan opgevat worden als een hoeveelheid of als een zaak. Zulke woorden zijn b.v.:

Paketo, botelo, bukedo, grupo, vico (een rij), *serio* en dgl.

Is de contekst niet duidelijk dan kunnen we volgende vraag stellen: «Hoevéél hiervan?». Als de vraag in de gegeven situatie opgaat dan gaat het natuurlijk om de hoeveelheid. Voorbeeld:

Ne aĉetu 50 g da teo sed skatolon da teo! (Hoeveel? > *skatolon!*)

Maar als we nu geen zin hebben in thee maar koffie wensen, dan zal het zijn:

Ne skatolo de teo sed de kafo!

want het komt hier niet op de hoeveelheid aan maar wel op de soort doos. De vraag is hier dus niet "hoeveel?", *kiom da?* maar wel "wat voor een doos?", *kia skatolo?*

Om alles te verduidelijken volgen nog twee contrasterende voorbeelden:

a) *Vi alportas tri rozojn, sed mi deziris (tutan) bukedon DA rozoj!* = *kiom da rozoj?*

b) *Vi alportas bukedon DE tulipoj, sed mi deziris bukedon DE rozoj!* = *kia bukedo?*

N.B. In a) ziet men ook dat het om een hoeveelheid gaat als men er het woordje *tuta* bij kan denken. Een bijkomende makkelijke vuistregel dus. Misschien helpt het volgende tabelletje als geheugensteun:

X *(Tuta) X...*	*DA*	*Y* *Kiom da Y?*
X *Kia X?*	*DE*	*Y*

Van de theorie naar de praktijk: wordt in de volgende zinnen *de* of *da* verwacht? (de antwoorden staan onder deze opgave)

1. *Guto ... vino viŝiĝas malpli facile ol guto ... biero.*
2. *Metu dek gutojn ... la kuracilo en glason ... akvo.*
3. *Kio falis, paketo ... rizo aŭ ... salo?*
4. *Mi aĉetus prefere skatolon ... ŝraŭboj anstataŭ skatolon ... najloj.*
5. *Li kuris kelke ... kilometroj.*
6. *Li kuris nur parton ... kilometro.*
7. *Li donis al mi bukedon ... tiuj ruĝaj rozoj.*
8. *Li donis al mi tutan bukedon ... ruĝaj rozoj.*

1, de; 2 de, da; 3 de, de; 4 de, de; 5 da; 6 de (kilometro is niet een onbepaald geheel maar een zaak); 7 de (ruĝaj rozoj is een onbepaald geheel maar tiuj ruĝaj rozoj is een bepaald geheel); 8 da.

Zijn er veel zulke woorden die nu eens een hoeveelheid of een maat aanduiden en dan eens een zaak? Tamelijk! B.v. *jaroj, torentoj, karavano, glaso, paĝo, guto, grupo*, enz. We zien er nog meer in de volgende opgave.

Opgave 4: *DE / DA* (antwoorden *enfine*)

1. *Torentoj ... larmoj.*
2. *Donu al mi pecon ... tiu pano.*
3. *Li havas renton ... 600 eŭroj.*
4. *Torentoj ... amaraj larmoj.*
5. *Li havas 600 eŭroj ... rento.*
6. *Li aĉetis tutan ŝarĝaŭton ... brikoj.*
7. *Kiun paketon mi aĉetus, ... teo aŭ ... kafo?*
8. *Mi legis nur trionon ... paĝo.*
9. *La unuaj dek jaroj ... ĉiu vivo.*
10. *Neniu perdo ... tempo.*
11. *Li englutis du bokalojn ... haringoj!*
12. *Ili kolektis duoble ... mono.*
13. *Ili ripozis en la refreŝiga ombro ... arbo.*
14. *Mi opinias, sen ia ombro ... dubo, ke li kulpas.*
15. *Kvaronjaro estas parto ... jaro.*
16. *Kvaronjaro estas peco ... tempo.*
17. *Tuta vivo ... mizero.*

Interludo 3: *Ŝaradoj*

Jen du ŝaradoj, kies solvo estas vorto el ĉi tiu ĉapitro. La partaj respondoj estas ĉiam simplaj radikoj. Solvojn vidu enfine.

Unua ŝarado,

- *Mia unua uziĝas por alparoli amat(in)on (adjektivo!).*
- *Mia dua estas patro de patro aŭ de patrino.*
- *Mia tria estas membro de grupo aŭ adepto de doktrino.*
- *Kaj mia tuto estas grupo da kunvojaĝantoj.*

Dua ŝarado

- *Mia unua kreskas sur la kapo.*
- *Mia dua estas objekto, en kiun alia objekto povas esti enigita.*
- *Kaj mia tuto estas fiŝo.*

Tempo estas valoro (3)

Ook samideano Chr. Declerck heeft ons zijn vertaling van het fragment van P.C. Hoofts "Tijdgod" (aflevering 2000/3) bezorgd. Hij is erin geslaagd metrum én rijmschema te handhaven. Een hele klus, waarvoor onze oprechte dank!

Grizul' rapida kiu francas vigle-fluge tra
l'aero. ĉiujn postrigardi lasas. plenvele
navigante – ĉiam bele vent-prospere.
ripoz-opona tage-nokte – de pra'
ĝis nuno: Tempo – ne kur-atingebla –
kiu delogas. voras. ĉion konsumas brul-pele.
eĉ se fort-aspektan: ŝtatojn. regnojn faligas ŝtele.

Opgave 5: Vertaaloefening

Winnaar haalt lottomiljoenen niet op.

Op maandag 14 februari om 16.55 uur vulde iemand aan de balie van de A&P-supermarkt aan de Strijensestraat in Rotterdam een lottoformulier in. Vijf dagen later bleek zijn cijferreeks 1,3 miljoen gulden waard.
De Lotto stuurde de supermarkt een feestelijke wervingsposter waarop te lezen staat dat in de winkel een grote prijs is gevallen. Maar de winnaar liet niets van zich horen. Aandacht in de plaatselijke media leverde evenmin iets op. Vooralsnog is het winnende waardepapier niet boven water gekomen.
"Dit is ons niet eerder gebeurd", weet Lotto-woordvoerder Anholts. "De winnaar heeft een jaar de tijd om zijn prijs te innen. Sommige loterijen wachten bijna een jaar met het starten van een zoektocht. Wij ondernemen eerder actie in de hoop dat we de prijs toch kunnen uitreiken."
Met deze opmerking doelt Anholts op de staatsloterij, die vorige maand tevergeefs een oproep deed om een niet uitgekeerde prijs van een half miljoen gulden alsnog kwijt te raken. Ook dit winnende staatslot werd in Rotterdam verkocht.
Overigens blijkt uit de statistieken van de Lotto dat haar meeste prijzen in Rotterdam vallen.

(*De Telegraaf*;
voorbeeldvertaling in volgende aflevering)

Bevalt het nieuwe concept van onze taalrubriek je? De redacteur, Emiel Van Damme, gaf samen met Christiane De Vleminck ook een handig grammaticaboek uit bij de Vlaamse Esperantobond

ABC-gramatiko de Esperanto

Het boek is verkrijgbaar bij FEL voor EUR 29,75 (= 1200 BEF) wie het boek voor 1 september bestelt, betaalt geen verzendingskosten.

Stuur de uitwerking van opgaven, vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek:
Emiel Van Damme
Albert-I-straat 44,
B-1703 Schepdaal.

Antwoorden en uitwerkingen

Opgave 1: Aforismen (Voorbeeldvertaling)
Optimisto asertas, ke ni vivas en la plej bona mondo kaj pesimisto timas, ke tio estas vera.
(James Branch Cabell)
Espero naskiĝas el la timo pri la estonto.
(Georges Braque)
Benata estas tiu, kiu ne esperas, ĉar li spertos surprizon. (Gilbert K. Chesterton)

Interludo 1: La vokalviruso
1. *Ni vivas en la espero, ke ĉio bone finiĝos.*
2. *Estas sciate, ke por optimisto ĉia indiko estas riĉa je esperoj.*
3. *Lumstrio de espero sufiĉas por gardi la esperojn.*
4. *Kiam dubo kaptas nin, ni komencas ŝvebi inter espero kaj timo.*

Opgave 2: *Akcelilo, kluĉi, kupli*
Akcelilo: pedaal die de hoeveelheid toegelaten benzine regelt en bijgevolg de snelheid van de motor.
Kluĉi: de motor van een machine en de onderdelen die deze in beweging moet brengen, door middel van een mechanisme met elkaar verbinden.
Kupli: twee gelijkaardige machine-onderdelen of machines samen doen functioneren voor éénzelfde taak.

Vraag: *stir(r)ado*
Stirado: stir-ado, la ago stiri; stirrado: stir-rado, rado por stiri.

Opgave 3: *Ventoli, dampilo*
Ventoli: de lucht in een gesloten ruimte verfrissen door een luchtstroming te veroorzaken of door een luchtstroom van buiten uit in te blazen.
Dampilo: buisvormig toestel dat aangebracht kan worden op de gasuitlaat van een auto of op de loop van een pistool om het geluid van de ontploffing te dempen.

Interludo 2: Vortparoj
1h, 2ĉ, 3ĵ, 4f, 5a, 6i, 7m, 8l, 9c, 10g, 11k, 12d, 13b 14e, 15ĝ, 16ĥ, 17j.

Opgave 4: *DE / DA*
1 da, 2 de, 3 de, 4 da, 5 da, 6 da, 7 de, 8 de, de, 9 de, 10 de, 11 da, 12 da, 13 de, 14 da (*sen ia ombro* = zonder een zweem ..., heel weinig, maar toch een hoeveelheid, dus *da*), 15 de, 16 da (*peco* = een deel, een stuk), 17 da.

Interludo 3: Ŝaradoj
unua ŝarado: kar-av-an(o);
dua ŝarado: har-ing(o)

In maart kwamen alarmerende berichten over de toekomst van de Vlaamse Esperanto-Bond. Het Centrum in Antwerpen levert onmisbare diensten aan de beweging in Vlaanderen maar is financieel verlieslatend. Bovendien is het maar de vraag of de subsidies kunnen behouden blijven. Zou het Centrum noodgedwongen verdwijnen? Dat kunnen we niet laten gebeuren!

De akker bewerkt

We begonnen daarom aan een doorlichting van de activiteiten van het Centrum. Een intensieve studieperiode in april en mei is afgesloten met een eindpresentatie aan het bestuur van FEL op 3 juni 2000. Het actieplan is er goedgekeurd en gaat nu in uitvoering. Veel van de acties vereisen de inzet van vrijwilligers. Het bleek namelijk dat sinds de oprichting van het Centrum allerlei taken gemakshalve naar het personeel afgeschoven werden, alhoewel ze eigenlijk bij vrijwilligers thuis hoorden. Nu willen we dat terugdraaien en, wie weet, zelfs compenseren. We hopen dat verscheidene actieve Esperantosprekers zich geroepen zullen voelen om een van de taken die we voor vrijwilligers definieerden op zich te nemen. Zoek je een actieve invulling van je hobby? Ivo Durwael zal het graag horen. Hij coördineert immers de uitvoering van het actieplan en zoekt veel mensen die elk een eigen steentje willen bijdragen. Hoe sneller je hem laat weten dat je kandidaat bent, des te ruimer is het aanbod van taken om tussen te kiezen.

Hoe is dat actieplan tot stand gekomen?

In april hebben Paul Peeraerts en Ivo Durwael een lijst gemaakt van de (toevallig of niet) precies 101 eindproducten die het Centrum aflevert, gaande van een nummer van *Horizontaal* over een afgewerkt drukwerken en een verkocht boek tot een telefonisch beantwoorde informatievraag. De tijd die alle personeelsleden en vrijwilligers in het Centrum per jaar besteden werd dan toegewezen aan die eindproducten. Door ook de kosten van papier en dergelijke toe te wijzen kregen we een goed inzicht in de eenheidsprijs van elk eindproduct.

Dat vormde de basis voor een enquête en vijf ideeënsessies. We vroegen een aantal eindgebruikers om een kritische blik op al die eindproducten. Vinden ze het kwalitatief in orde, kunnen ze het missen, mag het ene lagere kwaliteit of frequentie hebben? Hun antwoorden op acht vragen per eindproduct gaven een duidelijk en soms ook verrassend inzicht.

In vijf ideeënsessies, waarvan twee met

Geen dalmatiërs

FEL futura? - VEB in de toekomst

inkomsten te genereren. Dit leverde een lijst op van ruim 200 verschillende ideeën, waarvan meer dan de helft uiteindelijk weerhouden werd voor realisatie.

Kiemkrachtig zaad

De verdeling van die ideeën is als volgt: 39 acties zullen zonder meer direkt gebeuren, 17 worden uitgevoerd indien de nodige vrijwilligers komen opdagen, nog 37 ideeën vergen enig nader onderzoek maar zullen dan ook gebeuren en 13 ideeën worden nog even opzij gezet voor latere realisatie. De totale besparing van al die ideeën samen is geraamd op zowat 600.000 fr. per jaar. Dat staat dan wel tegenover een eenmalige totaalinvestering van zowat 400.000 fr.

Er komt nog een belangrijk vervolg aan dit eerste onderzoek. Zo zal concreet het tijdschrift *Monato* nog verder bekeken worden: we zullen het proces optimaliseren dat leidt van een eerste letter op papier tot een afgewerkt nummer van *Monato*. En we zullen het aantal abonnementen drastisch moeten opdrijven.

Eindproducten zijn alle mogelijke soorten werk dat in het Esperantohuis gebeurt / maar ook alles wat FEL-zou moeten of kunnen doen in zijn werking... we geven hier enkele voorbeelden

gegevens in catalogus en website invoeren ⌛ infovragers begeleiden ⌛ politici aanschrijven ⌛ beginnerscursus organiseren ⌛ leerboeken verkopen ⌛ boekendiensten ⌛ lidgeld innen ⌛ MONATO uitgeven ⌛ info verschaffen ⌛ cursussen aankondigen ⌛ infostands ⌛ redactiewerk ⌛ reclame ⌛ diverse tijdschriften drukken ⌛ electronische winkel (boeken verkopen) ⌛ contacten met officiële instanties ⌛ facturen innen en betalen ⌛ leerboeken uitgeven

Daarnaast verwachten we veel van een verdere professionalisering van de werking van het Centrum via een actief kwaliteitsprogramma. Ook hiervoor zijn we op zoek naar een dynamische medewerker.

De oogst binnenhalen

Door dit alles hebben we de sleutel in handen om de toekomst van ons eigen Esperantocentrum veilig te stellen. We mogen echter niet vergeten dat het eigenlijke werk pas nu begint. Een actieplan op papier is mooi maar het brengt niets op. Baten komen pas bij de uitvoering en daarvoor zijn alle handen welkom!

Marc Vanden Bempt

Het momenteel nog enige verkrijgbare woordenboek Esperanto/Nederlands/Esperanto (PRISMA, 1986, tweede herziene druk) is vrijwel uitgeput. Daarom is de uitgave van een nieuw woordenboek bij hoogdringendheid geboden. De Vlaamse Esperantobond en Esperanto-Nederland hebben samen een project opgestart om dat te realiseren. Daarom vragen wij geregelde gebruikers van het PRISMA-woordenboek eventuele fouten, gebreken, tekortkomingen enz. die zij in het PRISMA-woordenboek hebben gevonden, door te geven.
Stuur uw opmerkingen per brief aan: Vlaamse Esperantobond, t.a.v. Woordenboek, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen. Je kan ook het E-adres van *Horizontaal* gebruiken: horizontaal@fel.esperanto.be, maar vermeld dan wel in de eerste lijn "WOORDENBOEK".

Tevens zoeken we mensen die als proeflezer willen meehelpen aan dit project. De taak is de zetproeven nauwgezet op eventuele zetfouten te controleren. Neem ook hierover contact op met het Esperantohuis in Antwerpen, of via elektronische post rechtstreeks met Erik D'Hondt: eroko@fel.esperanto.be.

HALFTIJDSE BESTREKKING VOOR DYNAMISCH PERSOON

De Vlaamse Esperantobond kan, in samenspraak met andere verenigingen, een bijkomende halftijdse werknemer in dienst nemen, die betaald zal worden door het fonds Sociale Maribel. Op de vorige pagina kon u lezen, hoe Marc Vanden Bempt een plan uitwerkte om de rentabiliteit van het Esperantocentrum te verhogen. Om dit mee te realiseren is een kwaliteitscoördinator nodig.

Myriam Van der Steen zou aan de werknemers duidelijke instructies geven om de werking van het Esperantocentrum te optimaliseren, maar ze kan dit onmogelijk opvolgen tijdens de werkuren.

De taak van de kwaliteitscoördinator is om mensen te begeleiden tijdens al hun activiteiten. Hiervoor zoeken we dus iemand, die graag en vlot met mensen kan omgaan, maar die tegelijk consequent is om een afspraak toe te passen en durft eisen te stellen aan de mensen, die hij of zij begeleidt. Voor de opvolging is het nodig met Excelbestandjes overweg te kunnen.

Kandidaten kunnen zich zo gauw mogelijk melden op het Esperantocentrum. Een project kan ingediend worden tot uiterlijk 15 september. Indienstneming gebeurt op 1 september, 1 november of uiterlijk op 1 februari 2001. Het project kent geen einddatum.

De vakantie zal voor de meesten al wel gepland zijn wanneer dit nummer in de brievenbus valt. We gebruiken deze ruimte om enkele belangrijke laatste nieuwtjes over de Esperanto Wereldcongressen mee te geven.

Zo is het bijvoorbeeld interessant om weten dat Simon Peres, Nobelprijswinnaar voor de Vrede en kandidaat voor het presidentschap van Israël, heeft aanvaard om zijn "Hoge Bescherming" (Alta Protektanto) te verlenen aan het 85ste Wereldcongres in Tel-Aviv.

Ook het 86ste Esperantowereldcongres, dat in 2001 in Zagreb wordt gehouden, geniet de hoge bescherming van het staatshoofd. De Kroatische prezident, Stjepan Mesic, heeft aanvaard zijn hoge bescherming te verlenen.

Het congres geniet trouwens ook de belangstelling van tal van vooraanstaande personen uit de culturele, wetenschappelijke en politieke wereld, die hebben aanvaard toe te treden tot het Erecomité (Honora Komitato).

Opvallend hierbij is dat het niet om een symbolische handtekening gaat, maar dat velen principieel het streven van het Esperanto onderschrijven. In het verleden gaven zij reeds concrete steun, en de organisatoren van het Wereldcongres

2000

Quo vadis – Kien vi?

2000

konden hun profijt doen met de nuttige raadgevingen die zij van deze mensen ontvingen.

Ben je toch nog op zoek naar interessante Esperanto-vakantiebestemmingen, of wil je een korte trip plannen in het najaar, raadpleeg dan http://www.hungary.net/esperanto/ waarop je de meest actuele informatie vindt.

Oostende – een succesverhaal... met tegenslagen

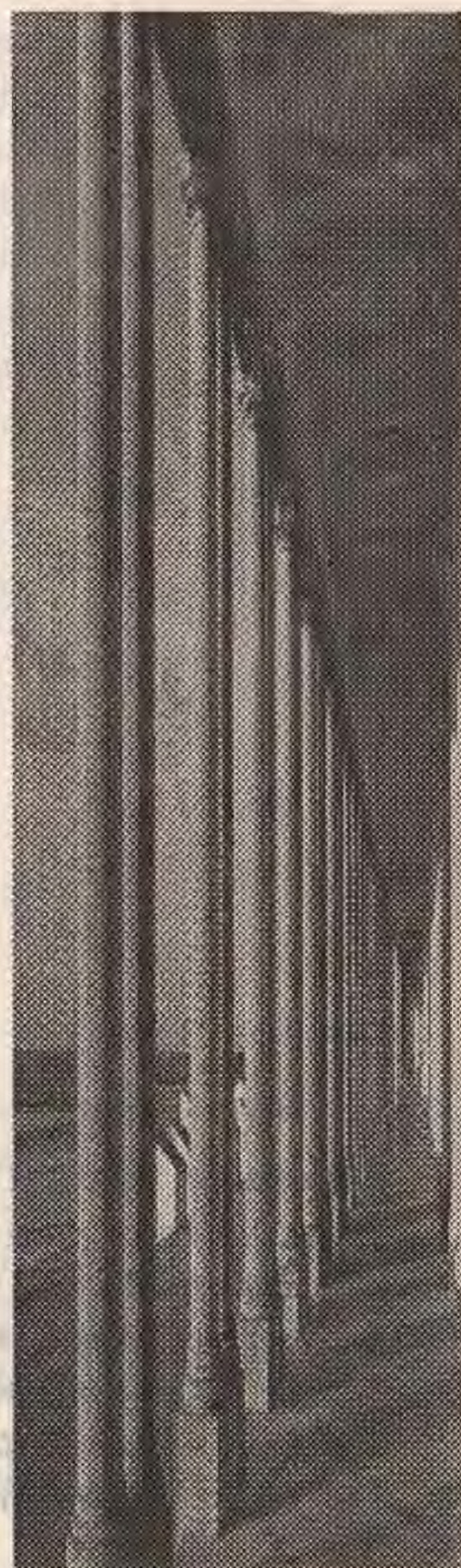
Over het Europees Esperantocongres in Oostende verschenen zowel in FEN-X als in Franca Esperantisto (respectievelijk de ledenbladen van de Nederlandse en de Franse Esperantobeweging) lovende rapporten.

Door de congresdeelnemers zelf werden vooral het rijke programma-aanbod (drie thema's: ecologie, Europese Unie en het schoolproject Interkulturo met tal van lezingen) en de combinatie thema/toerisme hoog gewaardeerd. Voor de Esperantobeweging was ongetwijfeld de presentatie naar buitenuit opvallend, zowel tijdens het bezoek aan het Europese Parlement – waar jammer genoeg wegens een laattijdige agendawijziging weinig of geen parlementsleden aanwezig waren – als in Oostende zelf (vlaggen in heel de stad, actieve deelname van vele bedrijven: de toeristische dienst, het openbaar vervoer, hotels en restaurants, musea en locale handelaars...). Ook de hoge bescherming van Kongin Albert II en een Erecomité waarop 10 ministers en 16 Europarlementairen intekenden, dragen bij aan de uitstraling naar buiten.

Ook wat het aantal deelnemers betreft kan men van een succes spreken. 11 van de 15 landen van de Europese Unie waren door congresdeelnemers vertegenwoordigd. Ontbraken slechts op het appél: Griekenland, Portugal en Finland, de verre uiteinden en het kleinste land, Luxemburg. Anderzijds genoot het congres ook belangstelling van kandidaat-lidstaten: Tsjechië, Hongarije, Polen en Solvenië. Zelfs van het afzijdige Noorwegen en van het grote Rusland waren er deelnemers komen afgezakt.

Het is duidelijk dat hiermee het congres van zijn kant is geslaagd in zijn opzet: aan de Europese instanties tonen dat het Esperanto zijn aspiraties en beweringen kan waarmaken en dat het dus meer dan terecht de aandacht van Europa kan opeisen. Het is daarom dubbel jammer dat juist die personen voor wie deze demonstratie bedoeld was, zo manifest afwezig waren.

In ieder geval kreeg het congres ook ruime aandacht van de locale media: de pers rapporteerde uitgebreid, de locale televisie besteedde tot tweemaal toe aandacht aan het congres in zijn uitzendingen en ook op de locale radio werd een interview aan het Esperanto gewijd.... En wees gerust, ook de gewone toerist heeft gemerkt dat er in Oostende iets gaande was rond Esperanto.

In die periode van 1887 tot 1900 waren voor de internationale propaganda en voor de organisatie eerst vooral Duiters en later Fransen actief. Maar heel die tijd door woonde het grootste deel van de "esperantisten" in Rusland. Dat waren Russen, Polen, Hebreeërs en Armeniërs. Vooral zij creëerden de eerste literatuur, en zeker en vast vind je onder hen tot op

De ziel van de taal

Het Esperanto in Rusland

de dag van vandaag (1923) de beste auteurs. Het is dus vanzelfsprekend, dat hun invloed op de taal zeer groot was. Zij hebben er ongetwijfeld het meest toe bijgedragen om aan het Esperanto zijn eigen speciale geest te geven en die te helpen bewaren. Zij ook hebben aan de beweging haar eigen idealistische kleur gegeven. Nog steeds kan de Esperantoreiziger vaststellen dat nergens meer dan in het Oosten tussen de aanhangers een bijna religieus vuur brandt en een poëtisch enthousiasme heerst voor de "heilige zaak".

Men mag daarbij niet uit het oog verliezen dat Rusland een echte smeltkroes van volkeren is, een uitgestrekt continent waar een grote verscheidenheid van volkeren woont en waar meer dan honderd talen worden gesproken. Nergens komt men zoveel onderling verschillende rassen tegen. De situatie van Bjalistok is genoegzaam bekend. Welnu, op andere plaatsen in Rusland zijn er niet alleen Russen, Polen, Hebreeërs en Duitsers, maar Letten, Esten, Finnen, Oekraïeners, Tataren, Georgiërs, enz. Verschillen in taal, gewoonten en ras en de moeilijke politieke omstandigheden zetten die volkeren verschrikkelijk tegen elkaar op terwijl ze erg afgezonderd wonen en ze elkaar wederzijds erg slecht kennen.

Dat aan weldenkende en welmenende inwoners van die streek het Esperanto zich manifesteerde als een gezegende reddingsboei en nieuwe hoop, is in dat licht gemakkelijk te begrijpen. Door het Esperanto konden zij uitzien naar een nieuwe verbroedering, en zij begonnen die inderdaad ook te realiseren. In Rusland zelf bleek de nieuwe internationale taal erg nuttig en goed werkbaar. In kringen van Russische esperantisten troffen mensen uit verschillende volken elkaar en ze sloten vriendschap, terwijl diezelfde mensen elkaar voordien nooit in het sociale leven zouden hebben aangesproken. Het hoeft dus niet te verwonderen dat hun enthousiasme extreme vormen aannam en dat zij de Esperantoliteratuur hebben overstelpt met liederen over broederschap en de grote familiekring. Westerlingen hebben zich vaak verwonderd

Tri kvaronoj el la abonantoj de la "Esperantisto" kaj "Lingvo Internacia" loĝis en Ruslando. Rusoj, poloj, hebreoj, armenoj ili estis. Ĉefe ili kreis la komencan literaturon, kaj certe inter ili troviĝas ankoraŭ nun la plej bonaj verkantoj. Estas do memkompreneble, ke ilia influo estis tre granda sur la lingvo. Certe ili plej multe helpis doni kaj konservi al Esperanto ĝian specialan spiriton kaj al la movado ĝian propran idealistan koloron.

over het sterk idealistische karakter van de Russische Esperantosprekers, want tot 1914 hebben zij nooit op dezelfde manier geleden, en het leven heeft hen ook nooit met geweld gedwongen tot een plots overdenken van de meest fundamentele zaken van de menselijke filosofie.

In vergelijking met het toenmalige Rusland was het leven voor de westerlingen erg rustig. Oorlogsgevaar dreigde er enkel bij economische belangenconflicten. Er waren weliswaar vooroordelen van de ene staat jegens de andere, maar generaties lang konden leven en sterven vooraleer die vijandschap tot een bloedig conflict leidden.

In Rusland daarentegen leden de mensen

Esperanto bestaat meer dan honderd jaar. In 1923 gaf Edmond Privat een geschiedenis over de eerste jaren van het Esperanto uit. Omdat veel van die geschiedenis intussen vervaagd is – er zijn nog weinig mensen die de eerste pioniers hebben gekend – brengen wij „Hoofdstukken uit de Esperantogeschiedenis", een keuze van vertaalde fragmenten uit dat standaardwerk.

onophoudelijk en direct wegens conflicten tussen volken. Wanneer een gezin een zoon verliest, gevallen in het straatgeweld, of wanneer een kleine handelaar zijn winkel in puingeslagen en in brand gestoken ziet omdat hij Hebreeër is, dan heeft de droom van broederschap onder de mensen een reële voedingsbodem en kan die zich gemakkelijker diep wortelen in het hart van de mensen. Daarom kunnen veel van de Esperantogedichten uit die periode voor westerlingen te bombastisch en te utopisch lijken, terwijl ze voor de esperantisten in Rusland juist het oprechte gevoel van hun hart uitdrukken.

De onophoudelijke nadruk die de Russische aanhangers legden op het aspect van verbroedering tussen de mensen, bracht bij esperantisten in alle landen een mooi poëtisch gevoel teweeg dat men later "de interne idee" (la interna ideo) is gaan noemen. Dat had een zeer positieve invloed op de taal, want het creëerde een sterke onderlinge band en bracht door het aanstekelijk enthousiasme de gebruikers van het Esperanto tot een eenheid, zoals die ook bestaat bij andere volken en hun taal. Talen zijn slechts levensvatbaar dank zij dit eigen gevoel, en het Esperanto had nooit kunnen ontsnappen aan die historische wet. Dat intern elan gaf de taal vleugels en maakte het mogelijk dat ze geen artificieel systeem bleef, maar een echte levende taal werd.

[...]

Russische aanhangers hadden het verstandige doorzicht om de taal meteen te gaan gebruiken en ze te propageren door het gebruik. Bekend is het getuigenis van Dr. Ostrowski, die via het Esperanto correspondeerde met mensen uit twaalf verschillende landen. De Russen schreven veel, maar ze spraken ook veel. [...]

> Ĉefe dank' al ili fariĝis Esperanto la propra lingvo de Esperantista popolo antaŭ fariĝi la lingvo de l' homaro. Por tiu lasta celo tio estis plej bona preparo, ĉar nenies lingvo tute ne povus fariĝi subite ĉies lingvo.

Zo bewezen zij aan de taal een grote dienst door aan het Esperanto een eigen sfeer en leven te geven en de voorwaarden te scheppen dat het taalmateriaal uit zichzelf kon vergroten en verrijken in plaats van te groeien door inbreng van buitenaf. Vooral dankzij hen werd het Esperanto de taal van de Esperanto-gemeenschap vooraleer het de taal voor de mensheid werd. Voor deze laatste stap legden zij de basis, want "de taal van niemand" kan niet zomaar "de taal voor iedereen" worden, zelfs niet door een gemeenschappelijke beslissing van regeringen.

De invloed van de Slavische talen op het Esperanto door de vele Russische en Poolse auteurs uit die eerste periode, had als resultaat dat de taal een grote vrijheid van stijl verwierf en de zinsbouw een flexibiliteit die het Frans en het Engels niet hebben.

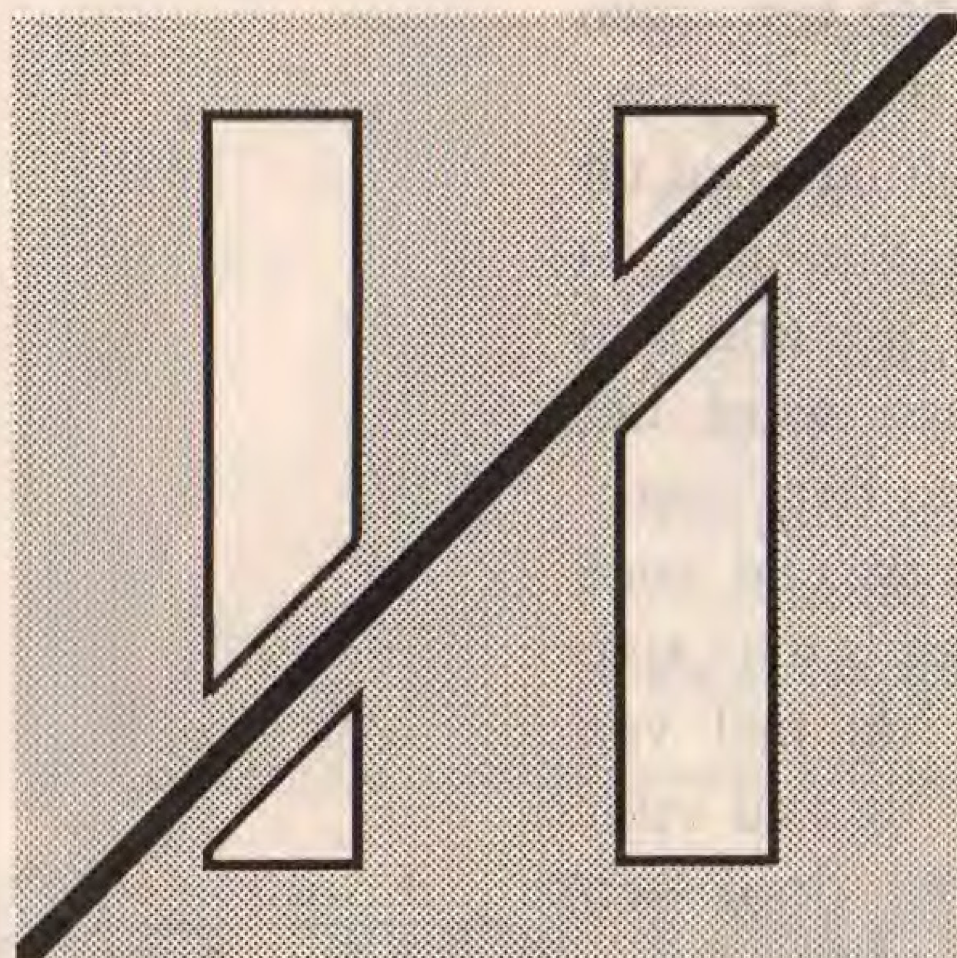
Door de in het Esperanto altijd opmerkelijke tendens tot eenheid is die vrije zinsbouw snel internationaal gebruik geworden, de beste niet-Slavische auteurs gebruiken hem met zeer mooie stijleffecten als resultaat. Die flexibiliteit is een belangrijk element van wat men "de goede Esperantostijl" noemt.

De multiculturele inbreng van de aanhangers uit het oosten hebben voor het Esperanto een zeer belangrijke rol gespeeld. Terecht kan men hun invloed als volgt resumeren: zij begrepen de ideeën van Zamenhof het best en zij hebben in onze beweging het best de raad van Borovko toegepast: "Ni donu animon al nia lingvo." (We moeten onze taal een ziel geven.)

(uit: Edmond Privat, *Historio de la lingvo Esperanto, Deveno kaj komenco 1887-1900*. Leipzig, 1923. Hfst. 12, p. 70-74.)

Rechtzetting:

Bij het artikel uit deze reeks in ons vorige nummer, lieten we na de referentie te vermelden. Dat hoofdstuk kwam uit het tweede deel van diezelfde Geschiedenis van het Esperanto, nl. Edmond Privat, *Historio de la lingvo Esperanto, La movado 1900-1927*. Leipzig, 1927. Hfst. 4, p. 31-35.

Nieuwsbrief

Zoekt U informatie over Esperanto?

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140 – B-2000 Antwerpen

Tel.: (03) 234 34 00 E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be
Fax.: (03) 233 54 33 http://www.esperanto.be

Taalproblematiek

Rechtbank

Een Brits socioloog overweegt naar de rechtbank te stappen omdat een faculteit van de Universiteit van Helsinki zijn kandidatuur niet in aanmerking wilde nemen. De betrokkene kent geen Fins, de administratieve en onderwijstaal van de faculteit.

(BJA)

Als het maar Engels of Frans is...

"Wij beantwoorden vragen in de taal waarin ze gesteld werden... eh... voor zover dat Engels of Frans is."

(Jonathan Faull, persverantwoordelijke van de Europese Commissie, in een reactie op het overwicht van Engels en Frans in de perszaal, geciteerd in *European Voice*, 17.5.2000)

Spaans

Tijdens een toespraak in het Brusselse Instituto Cervantes benadrukte de Spaanse koning dat het Europese culturele landschap onvolledig zou zijn zonder het Spaans.

Het Europees Parlement schrapt, voor een proefperiode van 6 maanden, het Spaans in de contacten met de pers. (beide uit *ABC*, 18.5.2000)

Export

Wegens een gebrekkige kennis van het Frans loopt het Nederlandse bedrijfsleven elk jaar ongeveer 130 miljard frank aan export naar Frankrijk mis.

(*VRT-teletekst*, 7.6.2000)

Verontrustend

De piloot, wiens Engels de stewardessen nauwelijks verstonden, was in Zürich geland zonder te vragen of de cabine klaar was voor de landing.

(Der Spiegel, 23/2000, over piloten uit lage-loonlanden)

MONATO – een internationaal tijdschrift in het Esperanto, verspreid in meer dan 60 landen, geeft informatie over politiek, economie en cultuur uit alle hoeken van de wereld.

MONATO wordt uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond

Monato INTERNACIA MAGAZINO SENDEPENDA

Esperanto

Pools leren via Esperanto

De Jagiellona-Universiteit van Krakau biedt tijdens de komende zomer de kans om Pools te leren via het Esperanto. Lesgeefster is Maria Majerczak. Een inschrijvingsformulier kan worden gevraagd via e-post bij: plschool@jetta.if.uj.edu.pl of via het Internet op http://www.if.uj.edu.pl/UJ/SL/.

Vermeld bij de inschrijving dat het om een cursus via Esperanto gaat!

Data: 3.7-23.7, 3.7-30.7, 3.7-13.8 of 28.7-18.8.2000.

Er zijn niet-intensieve cursussen (2 tot 3 uur per dag) en intensieve (5 tot 6 uur per dag, 5 tot 6 dagen per week.

Wereldcongressen

Zowel het 85ste Esperanto Wereldcongres in Tel-Aviv deze zomer, als het 86ste in Zagreb in 2001 genieten hoge bescherming. In Israël heeft Simon Peres, presidentskandidaat in de komende verkiezingen en Nobelprijswinnaar voor de vrede enkele jaren geleden zijn hoge bescherming verleend. In Zagreb verkreeg het congres de hoge bescherming van de zetelende president, Stjepan Mesic. Ook het Europese Esperantocongres in Oostende genoot de hoge bescherming van het Belgische staatshoofd, Albert II.

Ook al is zulke hoge bescherming vooral een symbolisch gebaar, toch bewijst het ook dat het Esperanto en zijn streven voor eenvoudige en vlotte wereldwijde communicatie op het hoogste niveau als waardevol wordt beschouwd.

Informatie op basis van perscommuniqué van UEA, de Esperanto Wereldvereniging

Gebruik deze pagina als een informatie- en werfmiddel. Kopieer ze en bezorg ze aan belangstellenden of leidinggevende personen in uw buurt: politici, schooldirecties, leerkrachten, bibliothecarissen,... (Bedenk dat het juist deze personen zijn die wellicht belangstelling hebben voor de problematiek of tot wie anderen zich wenden, als ze op zoek zijn naar informatie.) Voeg eventueel uw persoonlijk adres of het adres van uw club toe tot wie zij zich dan weer kunnen richten voor nadere informatie.

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen vóór 15 juli 2000. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via de computer het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperanto-centrum te Antwerpen.

AALST

La Pioniro

De vergaderingen hebben plaats in het Cultureel Centrum "De Werf", (lokaal 3), Molenstraat, Aalst, vanaf 20.00 uur. Inlichtingen bij Hugo Dossche, Asserendries, 103, 9300 Aalst, tel.: (053) 70 17 89.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 7 juni: Wim De Smet geeft op basis van een steekproef een overzicht van de vooruitgang van het Esperanto in 1999.

vrijdag 14 juni: In een ecologiespel kijken we wie het best op de hoogte is van de toestand in de wereld, wij volwassenen of onze kinderen.

vrijdag 21 mei: Cor Willems brengt een proeve uit zijn vertaling van het werk van Multatuli.

vrijdag 28 mei: Ook nu zetten we de clubdeur open voor de kinderen en meten hun spelvaardigheden aan de onze in een spelavond geleid door Ilse Jacques.

vrijdag 4 aug.: Silvia Liliana Reliz (Argentinië) spreekt over Jorge Luis Borges, leven en werk van deze Argentijnse schrijver.

vrijdag 11 aug.: Zomerprogramma met Jules Verstraeten.

vrijdag 18 aug.: De eerste congresdeelnemers zijn terug thuis, we krijgen de eerste verslagen.

vrijdag 25 aug.: Dirk en Iwona stellen Griekenland en Macedonië voor (met een culinaire omkadering).

vrijdag 1sept.: Agnes Geelen en José Pinto de Sousa brengen verslag uit over de viering van 50 jaar El Popola Ĉinio en de daaraan gekoppelde toeristische rondreis in China.

Voor een tot op het laatste ogenblik actueel programma van de Vlaamse Esperantoclubs, raadpleeg INTERNET,

http://www.esperanto.be/fel/nl/grupoj.html

BRUGGE

Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. De vaste bijeenkomst valt op de 2de donderdag van de maand en begint om 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: (050) 35 49 35.

Tijdens de zomer staat de clubactiviteit op een laag pitje, maar wij bereiden ons voor om het nieuwe seizoen vlot van start te gaan, o.a. met nieuwe cursussen.

BRUSSEL

Esperantista Brusela Grupo

Ook in Brussel komen Esperantosprekers geregeld samen, zowel Nederlands- als Franstaligen, onder hen ook enkele Europese ambtenaren, zodat wie echt een beeld van de mogelijkheden van de internationale taal wil krijgen, daar eens een kijkje moet gaan nemen. Het programma van de club wordt maandelijks vastgesteld en het is niet altijd mogelijk een uitgebreid overzicht in Horizontaal te publiceren. Wekelijkse samenkomst op woensdag van 18.30 tot 20.00 uur, Wetenschapstraat 29, (metro Kunst/Wet). Voor inlichtingen over het programma kan je terecht bij Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: (02) 358 42 14.

GENT

La Progreso

Iedere 4de vrijdag van de maand clubvergadering in ons lokaal "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: (09) 230 16 77. De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. (09) 230 16 77 of (09) 221 10 02.

In de maanden juli en augustus gaan wij met vakantie. Wij beginnen er weer aan op vrijdag 22 september, maar reeds op zaterdag 9 september zijn we terug op post om deel te nemen aan de Gentse cultuurmarkt.

HASSELT

Esperanto-klubo Hasselt

We vergaderen tweemaal per maand op dinsdag van 20.00 tot 22.00 uur in het CC van Hasselt. De eerste vergadering van de maand is er een programma, tijdens de tweede leidt Jan Bovendeerd een cursus "Spreken in Esperanto". Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: (011) 72 00 75.

Geen programma tijdens de zomermaanden, maar noteer wel de Limburgse dag op zaterdag 26 augustus in Hamont/Achel. Op het programma staan naast een ontvangst op het gemeentehuis en een bezoek aan een abdij ook nog een windmolen, een kaasfabriek en een natuurgebied. In de prijs zijn lunch en warme avondmaaltijd inbegrepen. Voor nadere inlichtingen zie p. 8.

KALMTHOUT

La Erikejo

Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tel. (03) 666 42 58. Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: (03) 666 99 49.

donderdag 20 juli: Tuinfeest, dit jaar bij Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, Kapellen. Op voorhand aanmelden. Voor drank en versnaperingen betaalt iedereen 100,– BEF.

donderdag 17 aug.: Verslagen over internationale Esperantocongressen.

KAPELLE

Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Omdat wij niet over een vast lokaal beschikken, worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Onze avonden, de laatste vrijdag van de maand, vanaf 19.30 uur. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

Tijdens de zomermaanden hebben we geen programma.

KORTRIJK - ROESELARE - TIELT

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: (056) 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk. Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: (056) 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: (051) 56 90 30.

Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer de aangekondigde activiteit niet doorgaat.

maandag 22 mei: Lode Van de Velde met een diamontage over zijn tweejarig verblijf in Japan.

maandag 26 juni: Taalavond: We bespreken samen elkaars vertaling van de folder voor de Iepernamiddag van september. De te vertalen teksten worden je bezorgd op onze samenkomst van 22 mei a.s.

Noteer nu al: zondag, 24 september: Iepernamiddag – Op het programma:

- wandeling op de "Vestingen"
- Hugo Rau met een beknopte voordracht over "Esperanto in België omstreeks de eerste wereldoorlog"
- gezellig samenzijn met koffie en gebak.

LEUVEN

Esperanto 3000

De Stedelijke Openbare Bibliotheek van Leuven gaat weldra terug open in het gerenoveerde RITO-gebouw in de Rijschoolstraat, een creatie van de bekende architect Van de Velde. Minder bekend is het feit dat deze bibliotheek zowat 500 boeken in of over Esperanto bezit. Wegens het nijpend gebrek aan plaats in de vorige vestiging waren die immers voor een groot deel in de archieven terechtgekomen. Nu de ruimte (tijdelijk?) geen probleem vormt, moeten ze terug in de rekken komen. Eenieder die een Esperanto-boek uit het archief ontleent zorgt ervoor dat het in de rekken komt. Jij ook?

Ons juli- en augustusprogramma is beperkt tot deelname aan de OSIEK-conferentie, het IJK en andere internationale manifestaties, een bestuursvergadering en werk achter de schermen. Op woensdag 6 september zijn we er weer. Alvast als voorproefje:

woensdag 6 sept.: Laborvespero, onze vervolgcursus, van 20.00 tot 22.00 uur

woensdag 13 sept.: Vespero 3000, ons maandelijks topprogramma, vanaf 19.30 tot zowat 23 uur, programma stipt vanaf 20.00.

Alles in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 te Leuven. Iedereen is welkom!

LONDERZEEL

Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: (052) 30 01 66, fax: (052) 30 53 65.

Elke dinsdagavond van 19.00 tot 21.00 uur in Hof van Winkelen, Holle Eikstraat 25, en elke vrijdagavond van 20.00 tot 22.00 uur in het cultuurhuis "Gerard Walschap" beginnerscursus.

Elke maandagavond van 20.00 tot 22.00 uur: vervolgcursus, in het cultuurhuis "Gerard Walschap".

Zondag 2 juli tot vrijdag 7 juli: Studieweek over composteren, voor iedereen die daarmee begaan is en vlot Esperanto spreekt. Wij mikken op een internationaal publiek.

OOSTENDE

La Konko

De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij dhr. Marc Cuffez, tel. 0486/36 23 65 (GSM) of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.

De samenkomst van 2 juni was de laatste bijeenkomst van La Konko voor dit werkjaar dat met het Europees Congres druk maar succesvol werd afgesloten. We genieten nu van een verdiende vakantie, in de loop van september gaan we opnieuw van start.

TIENEN

La Hirundo

Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen (stadsplan op verzoek). Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Cseh-cursus (directe methode) van begin oktober tot begin mei (± 50 uur) in de avondschool van het Provinciaal Instituut voor Secundair Onderwijs, elke dinsdagavond van 19.00 tot 21.00 uur. (± 1,– EUR per lesuur!) De club telt een 70tal leden uit Vlaanderen en Wallonië, onder wie een aantal scouts. Om de twee jaar: weekendexcursie naar buitenlandse Esperantosprekers. Alle binnen- en buitenlandse Esperantosprekers zijn van harte welkom.

Voor alle info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: (016) 81 52 46 – Fax: (016) 81 10 96.

ROTTERDAM

Merkurio

Wij komen samen op de eerste en derde woensdag van de maand – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Gasten zijn altijd welkom.

Amikaro

De club Amikaro komt woensdagmiddag bijeen, om de drie weken om 14.00 u. in het wijkgebouw Larenkamp, de Jaagkorf, Slinge 303. Informatie over het programma krijg je bij mevr. Quispel, tel.: 010 419 8201.

Bergen op Zoom, Esperanta monumento

Noteer ook al:

Zaterdag 9 september 2000.

Het vredesmonument in Bergen-op-Zoom herontdekt en opnieuw ingehuldigd. Als speciale gast heeft Andrzej Pettyn, hoofdredacteur van Pola Radio (Esperantofako) zijn komst aangekondigd.

Contactadressen van Esperantoclubs in Vlaanderen en Nederland

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.

BEVERWIJK *Stelrondo* Rob Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: gvdhorst@xs4all.nl.

DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Postbus 140, NL-1780 AC Den Helder.

DEURNE (TANEF) E. Spitaels, tel.: 03 658 74 20.

DEVENTER J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (0570) 61 83 04.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GENK W. Minnen, Loskaaistraat 6, B-3600 Genk, tel.: 089 35 07 13.

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel.: (050) 577 59 54. E-post: espned@esperanto.nu.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, B-3530 Houthalen, tel.: 011 52 20 74.

KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto 3000* R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.

MIDDELBURG zie KAPELLE

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, B-8400 Oostende, tel.: 0477 58 42 11 (GSM). – Raymond Wylleman, tel.: 059 50 27 08.

PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be

ROESELARE zie KORTRIJK

ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — *Merkurio* P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

TIELT zie KORTRIJK

TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46.

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@euronet.be

VOORBURG *Esperantogroep Voorburg,* M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.

WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando,* Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33.
E-post: esperanto@esperanto.be.
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00.
E-post: lode@fel.esperanto.be.
Esperanto-Nederland Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, Nederland. Tel.: 00 31 50 577 59 54.
E-post: espned@esperanto.nu.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44.
E-post: uea@inter.nl.net.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41.
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13.
E-post: mardelforge@busmail.net.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Flory Witdoeckt (Voorzitter), Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14; Fax: 059 80 23 42.
E-post: flory@witdoeckt.be
Johan Van Eenoo (Ondervoorzitter), Stationsstraat 27, 8380 Lissewege. Tel./Fax: 050 55 07 12.
E-post: dancanto@xs4all.be.
Ivo Durwael (Secretaris), Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem. Tel.: 03 440 30 92.
E-post: ivo@fel.esperanto.be
Roland Rotsaert (Kassier), Visspaanstraat 97, 8000 Brugge. Tel.: 050 33 00 04.
E-post: rotsaert@esperanto.be
Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14.
E-post: flory@witdoeckt.be
Eddy Raats, Volhardingsstraat 79, 2650 Edegem. Tel.: 03 289 01 61. E-post: eddy@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

31ste jaargang 2000/4 (184)
juli-augustus

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen